

NIDV

NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

HEZKY ČESKY II

JANA TÁBORKOVÁ

Soubor materiálů k podpoře výuky českého jazyka
pro cizince na úrovni začátečník a mírně pokročilý
(pracovní listy a metodické pokyny)

2017

Národní institut pro další vzdělávání

Jana Táborková

Hezky česky II

Soubor materiálů k podpoře výuky českého jazyka pro cizince
na úrovni začátečník a mírně pokročilý (pracovní listy a metodické pokyny).

2017

Úvod

Soubor pracovních listů s metodickými pokyny se skládá ze dvou částí. V první je pro žáky připravena lekce Orientace v prostoru - Doma, zahrnující slovní zásobu týkající se názvů místností, předmětů denní potřeby, vybavení domácnosti a běžných každodenních činností. Lekce je zaměřena také na způsob kladení místních otázek a formulaci odpovědi pomocí příslovcí místa (vlevo, vpravo, nahoře, dole apod.) a předložkového pádu (na stole, před domem, za taškou apod.) Přehled pádových otázek a předložkových pádů je v gramatické části zahrnut.

Druhá část je zaměřena na způsob vyjádření časových údajů a dělí se na lekce Čas – den (časové údaje v rámci dne), Čas – týden (názvy dnů a časové údaje v rámci týdne) a Čas – rok (názvy měsíců, ročních období a čtení data). Tematicky souvisí ve značné míře také s názvy činností a předmětů ve škole. Procvičování slovní zásoby je zaměřeno na vyjádření časových údajů prostřednictvím předložkových pádů, příslovcí času a číslovek (v rámci čtení dat).

Každá lekce nabízí v úvodu obrazový slovník, který je využitelný při práci s komunikačními úlohami i s gramatickou částí pracovního listu. V závěru lekce je obsažena část nazvaná Čtení s porozuměním, v níž je k dispozici text s otázkami, prověřujícími jeho porozumění. K některým lekcím jsou volně připojeny také přílohy pro další procvičování učiva.

Pracovní listy jsou vytvořeny tak, aby s nimi mohl vyučující volně nakládat dle svého uvážení a podle potřeb svých žáků-cizinců: může vybírat a volit, které části pracovních listů jsou pro jeho žáky vhodné podle jejich věku, dosažené úrovně znalosti jazyka i podle svých časových možností. Některé části je možné žákům nabídnout pro samostatné vypracování (např. část Čtení s porozuměním), jiné vyžadují aktivní spoluúčast pedagoga (např. část Komunikační cvičení). Pracovní listy jsou ilustrovány autorskou kresbou Kateřiny Lancové.

O NIDV

Národní institut pro další vzdělávání (NIDV) je přímo řízená organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s celostátní garancí dalšího vzdělávání a profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení včetně školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Mnoholetá tradice a zkušenosti v oblasti vzdělávání a rozsáhlá síť našich metodiků, odborných garantů i externích spolupracovníků nám mimo jiné umožňuje kvalitní a celoplošnou realizaci úkolů vyplývajících ze státních priorit i rezortních projektů ministerstva školství. Pro cílové skupiny zajišťujeme komplexní nabídku vzdělávacích a konzultačních služeb, metodickou a odbornou podporu a zároveň dokážeme operativně reagovat na aktuální i specifické potřeby a požadavky škol a pedagogů v jednotlivých krajích České republiky. Garantujeme také systémovou péči o nadané či mimořádně nadané děti a mládež a cílenou podporu pedagogů pro práci se specifickými skupinami žáků, jako např. děti/žáci-cizinci či společné vzdělávání. Díky Vašemu zájmu a spolupráci jsme pro Vás mohli připravit tuto publikaci. Věříme, že v ní naleznete potřebné informace či inspiraci a rádi se k ní budete vracet.

Děkujeme.

Váš Národní institut pro další vzdělávání

Obsah

1. Orientace v prostoru - doma	4
1.1 Doma - metodický pokyn	4
1.2 Doma - pracovní list	6
1.3 Doma - volná příloha č. 1	13
1.4 Doma - volná příloha č. 2	19
2. Orientace v čase - den	22
2.1 Den - metodický pokyn	22
2.2 Den - pracovní list	24
2.3 Den - volná příloha č. 1	30
3. Orientace v čase - týden	33
3.1 Týden - metodický pokyn	33
3.2 Týden - pracovní list	34
3.3 Týden - volná příloha č. 1	40
3.4 Týden - volná příloha č. 2	41
4. Orientace v čase - rok	43
4.1 Rok - metodický pokyn	43
4.2 Rok - pracovní list	44
4.3 Rok - volná příloha č. 1	52

Tato metodika vznikla za podpory MŠMT ČR a MV ČR v rámci projektu Podpora pedagogických pracovníků pro práci s dětmi/žáky-cizinci.

Recenze: PhDr. Jitka Kendíková, doc. PaedDr. Jaromíra Šindelářová, CSc.

1. Orientace v prostoru - doma

1.1 Doma - metodický pokyn

Autor: Mgr. Jana Táborková

Předmět: Český jazyk pro cizince

Ročník: 1. – 9. ročník

Anotace: Lekce zahrnuje slovní zásobu pro tematický celek **Doma** (dům a byt – názvy pokojů, vybavení bytu), dále mluvnickou část zaměřenou na místní určení pomocí příslovčí místa a předložkových pádů.

Klíčová slova: bydlení, dům, byt, pokoje, nábytek, elektrospotřebiče, vybavení kuchyně, názvy činností, příslovce místa, předložkové pády

Metodika práce: Pracovní list je určen k tisku. Využít jej mohou jak učitelé žáků 1. stupně (zejména obrazové části), tak učitelé starších žáků, kteří kromě osvojení nové slovní zásoby mohou procházet také různými gramatickými cvičeními.

Obrazový slovník nabízí slovní zásobu související s bydlením. Jsou v něm zahrnuty názvy pokojů, nábytku, nástrojů a vybavení domácnosti, ale také „statická“ příslovce místa (jako odpověď na otázku Kde?). V **komunikačních cvičeních** je žák veden k samostatné formulaci vět za příslovčí místa. Věty s předložkovými vazbami nebude cizinec-začátečník nejspíš schopen správně vyjádřit proto, že zatím sám neovládá skloňování podstatných jmen. Proto jsou předložkové vazby žákům nabídnuty v otázce tak, aby je v odpovědi pouze zopakoval (Co je **na posteli**? **Na posteli** je polštář.) Okrajově je zmíněna také hlásková podobnost u názvů předmětů v domácnosti (šlehač) a u sloves, z nichž jsou tato slova odvozena (šlehat). (Více prostoru je této otázce věnováno ve volné příloze a je jen na zvážení učitele, zdali také toto učivo do svých hodin zařadí.) Při práci s obrázkem pokoje kontrolujeme také správnou výslovnost při čtení vět v zadání, hlídáme přitom zejména výslovnost hlásky ř (ve slovech uvnitř, doprostřed apod.) a výslovnost délek v samohláskách. K tomuto obrázku je přidáno další cvičení zaměřené na prostorové určení a také osvětlení možnosti využití k vyjádření polohy věci příslovčí i předložkových vazeb. Řešení tohoto cvičení předpokládá, že žák dokáže pojmenovat předměty na obrázku, ale také to, že ovládá způsob použití základních předložek (na, nad, pod, v/ve, před, za, u, mezi):

Na skříni je míč. **Nad psacím stolem** je nástěnka. **Pod postelí** ponožka. **Mezi postelí a psacím stolem** je židle. **Za křeslem** je sešit. **U postele** je skateboard.

Míč je **nahoře**. Koberec je **dole**. Křeslo je **vpravo**. Počítač je **vlevo**. Postel je **uprostřed**. Okno je uprostřed **vzadu**.

Pokud žáci použití předložek zatím příliš dobře neovládají, necháme toto cvičení na později, nebo jej vyplníme se žáky společně.

Na význam a použití předložek před podstatnými jmény je zaměřena část gramatická - vede žáky k použití probírané slovní zásoby ve větách, přičemž je důraz kladen opět na vyjádření polohy. Žákům je osvětlena kategorie pádu – výklad je zaměřen na způsob určení pádu pomocí pádové otázky a také na ustálené použití předložek v určitém pádu při formulaci odpovědi na pádovou otázku. Během práce v této lekci je vhodné klást neustále důraz na použití předložky v pádové otázce (v kom, čem?) i v odpovědi (v ložnici). Souhrn předložkových vazeb může být pro žáka příliš složitý, nechť je mu tedy k dispozici k náhledu při zpracovávání následujících gramatických úloh, zaměřených na určení pádu, formulaci pádové otázky a použití vhodné předložky.

Řešení gramatického cvičení č. 1:

1. Odjeli jsme sami, bez Petra . Chtěl zůstat doma sám.	i) Bez koho jste odjeli? (2. pád)
2. Špinavé prádlo leželo na křesle	h) Na čem leželo špinavé prádlo?(6. pád)
3. Přehodil jsem deku přes postel .	b) Přes co jsi přehodil deku? (4. pád)
4. Ota měl dobré výsledky v matematice .	l) V čem měl Ota dobré výsledky?(6.pád)
5. Setkali jsme se s přáteli z Prahy.	a) S kým jste se setkali? (7. pád)
6. Jan šel ven z obchodu a nesl si domů nákup.	c) Z čeho šel Jan s nákupem? (2.pád)
7. Zpozdil se nám autobus a přišli jsme pozdě do práce .	f) Do čeho jste přišli pozdě? (2. pád)
8. Šel jsem třídou dopředu až k tabuli .	j) K čemu jsi šel ve třídě? (3. pád)
9. Obraz visel nad postelí , těsně pod lampou .	m) Nad a pod čím visel obraz? (7. pád)
10.Šel jsem od školy dál směrem k obchodu.	k) Od čeho jsi šel dál k obchodu?(2. pád)
11. Mluvili spolu o učiteli matematiky	d) O kom spolu mluvili? (6 . pád)
12. Marek sedí mezi Janou a Adamem .	e) Mezi kým sedí Marek? (7. pád)
13.Kytaru jsem položil za křeslo .	g) Za co jsi položil kytaru? (4. pád)
14.Nebylo vidět skrz okno , bylo moc špinavé.	ch) Skrz co nebylo vidět? (4 . pád)

Řešení: 1.i, 2h, 3b, 4l, 5a, 6c, 7f, 8j, 9m, 10k, 11d, 12e, 13g, 14ch

Řešení gramatického cvičení č. 2:

v kuchyni	6. pád (v kom, čem?)
se židlemi	7. pád (s kým, čím?)
na stole	6. pád (na kom, čem?)
u stolu	2. pád (u koho, čeho?)
pod oknem	7. pád (pod kým, čím?)
pod skříňkou	7. pád (pod kým, čím?)
vedle skříňky	2. pád (vedle koho, čeho?)
na umyvadle	6. pád (na kom, čem?)
před pohovkou	7. pád (před kým, čím?)
nad pohovkou	7. pád (nad kým, čím?)
mezi lampou a květinou	(7. pád, mezi kým, čím?)
vedle postele	2. pád (vedle koho, čeho?)
s hračkami	7. pád (s kým, čím?)
u skříně	2. pád (u koho, čeho?)
na zemi	6. pád (na kom, čem?)

Další předložkové pády v textu:

Na zemi, v koupelně, pod zrcadlem, vedle umyvadla, u toalety, v (obývacím) pokoji, na pohovce, na stolku, vedle pohovky, uprostřed pokoje, v ložnici, nad postelí, v (šatní) skříni, na skříni, s květinami, na (psacím) stole, mezi skříni a knihovnou, v knihovně.

V závěru lekce je k procvičení slovní zásoby zařazeno také několik cvičení ověřujících **porozumění textu** – inzerci s informacemi o prodeji nebo nákupu nemovitostí. V této příloze mohou žáci poznat nové slovíčko, a to výraz **bezbariérový**. Ve spojení se slovem **byt** je v prvním připojeném cvičení toto slovo vysvětleno také řešením tajenky – byt vhodný pro člověka **na vozíčku**.

1.2 Doma - pracovní list

Řešení cvičení č.1 (ověření pravdivosti tvrzení podle inzerátů v zadání):

1. Pan Rubáš si chce koupit byt.	ANO
2. Byt paní Pokorné je v prvním patře.	NE
3. Rodinný dům stojí 2 500 000 Kč.	ANO
4. U rodinného domku Dvořákových není garáž.	NE
5. Pan Rubáš chce bydlet v Brně.	ANO
6. Za domem paní Pokorné je velké parkoviště.	NE
7. Dům Dvořákových je vedle školy.	ANO
8. Za domem Dvořákových je hlavní silnice.	NE
9. V bytě paní Pokorné je kuchyň, koupelna s toaletou a další 3 pokoje	NE

Doplnění věty, vysvětlující nové slovo.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ANO	N		V		Z		Č		
NE		A		O		Í		K	U

Řešení úkolu č. 2:

Panu Dvořákově zavolá: paní č. 1, paní č. 2, rodina č. 3

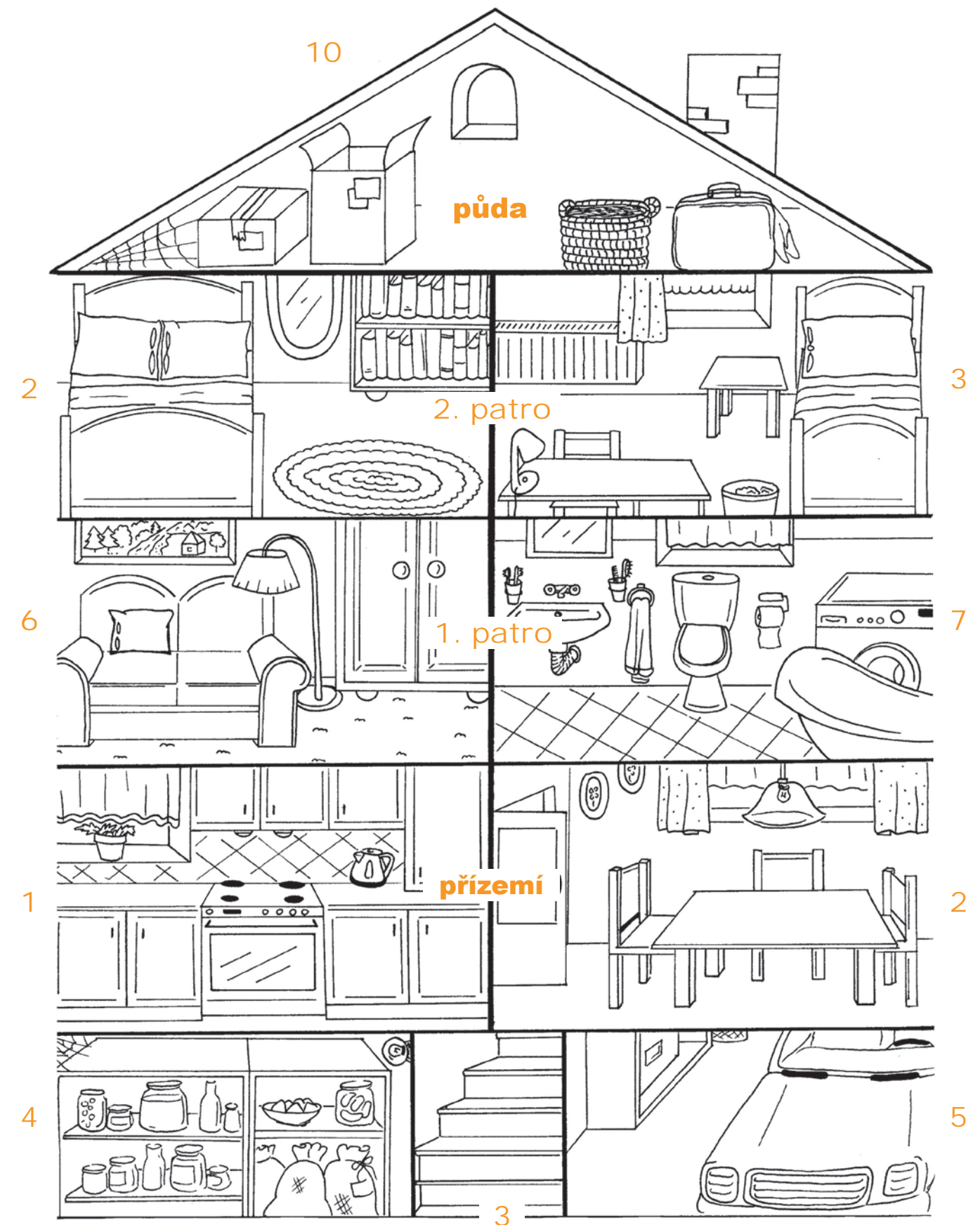
Paní Pokorné zavolá: pán č. 4

Panu Rubášovi zavolá: pán č. 5

Poznámka: Lekce je doplněna navíc dvěma volnými přílohami. První nabízí další obrazový slovník, zahrnující názvy elektrospotřebičů a vybavení kuchyně. Je vhodná i pro nejmladší žáky. Lze jí využít jakožto slovníček nových výrazů, ale také použít ji formou herních aktivit, jimiž si žáci mohou novou slovní zásobu upevnit. Soubor obrázků předmětů používaných v domácnosti k práci a zábavě lze rozstříhat a dále použít např.:

- při přiřazování obrázků k jejich názvům (lze pojmout jako soutěž – kdo seřadí nejvíce dvojic správně)
- ke hře pexeso – obrazový slovník přitom zahrnuje sadu obrázků, sadu příslušných názvů věcí a ještě sadu obrázků i s názvy
- ke hře známé u nás jako „kimovka“ – na určitý časový interval (1,5 minuty) je žákům poskytnut náhled na vybraných 10-15 obrázků, ten je poté zakryt; žáci mají za úkol si vybavit, o jaké obrázky šlo (pojmenovat je v češtině)

Druhá příloha s první přímo souvisí. Není součástí lekce Orientace v prostoru – doma, protože nezahrnuje komunikační a gramatická cvičení zaměřená na vyjádření polohy věcí. Pozornost je v ní zaměřena na odvozování názvů věcí od sloves (1. část), na časování těchto sloves v oznamovacím způsobu (2. cvičení) a na spojení vybraných sloves se 4. pádem (3. cvičení). Řešení jednotlivých cvičení jsou součástí přílohy.

V přízemí je **kuchyň** (1) a **jídlna** (2). Po **schody** (3) vedou dolů, kde je **sklep** (4) a **garáž** (5). V prvním patře vlevo je obývací pokoj (6) a vpravo je **koupelna a toaleta** – WC (7). Ve druhém patře je **ložnice** (8) a vpravo je **dětský pokoj** (9). Nahoře pod střešou je **půda** (10).

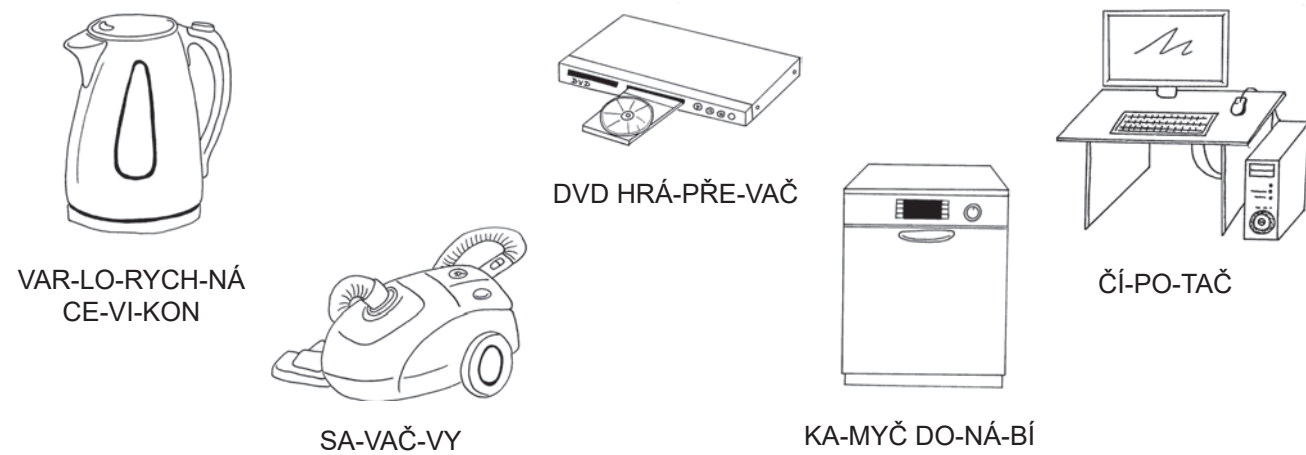
Komunikační cvičení:

- 1) Popiš váš byt. Z jakých místností se skládá? Jaký je tvůj vysněný byt nebo dům?
- 2) Do kterých místností patří tento nábytek?

- 3) K vybavení bytu patří také různé nástroje, předměty a elektrospotřebiče. Slouží nám pro:

úklid učení a práci zábavu vaření

Ve kterých místnostech se tyto předměty používají? Propoj obrázek s názvem činnosti, při které se používá.

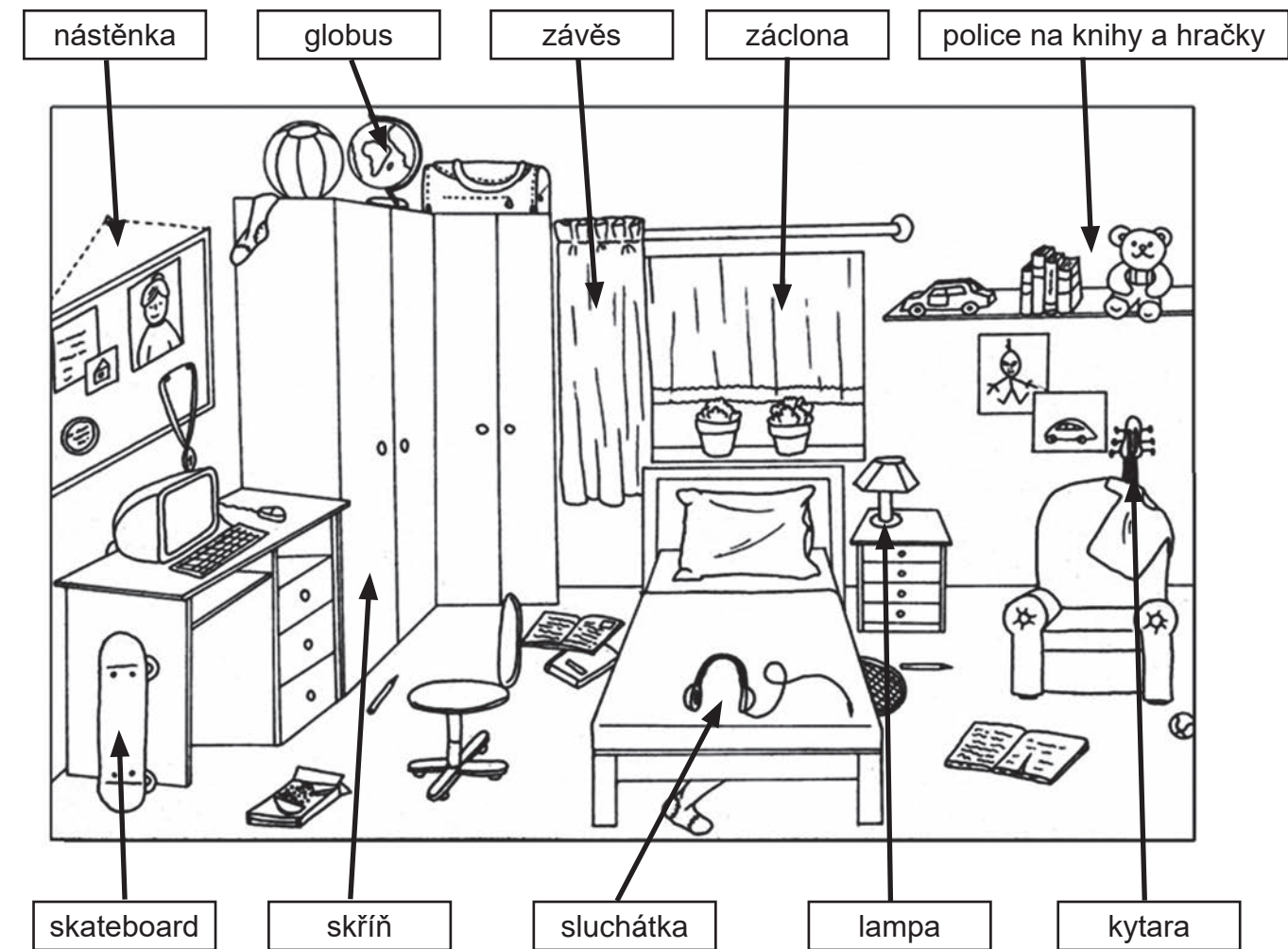
Vylušti přesmyčky s názvy těchto věcí – pokus se poskládat slabiky do slov.

Odpověz: Co rychle vaří vodu? Co nám umyje špinavé nádobí? Co vysává prach? Co pomáhá počítat, psát a pracovat s informacemi? Co přehrává filmy?

K rozšíření slovní zásoby o názvy předmětů denní potřeby a pro zopakování a procvičení slovesných kategorií osoby a čísla použij volnou přílohu.

- 3) Odpovídej na otázky.

Co je na posteli? Kde je medvídek? Co je pod postelí? Kde je tenisová raketa? Co je u psacího stolu? Kde je pastelka? Co je mezi postelí a psacím stolem? Kde je sešit? Co je za záclonou? Kde je kytara? Co je vlevo od globusu? Co je vpravo od knížek? Co je dole? Co je nahoře? Co je uprostřed? Co je vzadu? Co je ve skříni?

- 4) Přečti nahlas a škrtni špatnou odpověď.

Na skříni je míč/kytara. **Nad psacím stolem** je nástěnka/police. **Pod postelí** je sešit/ponožka. **Mezi postelí a psacím stolem** je křeslo/židle. **Za křeslem** je kytara/sešit. **U postele** je lampa/skateboard.

Míč je **nahoře/dole**. Kobercec je **dole/nahoře**. Křeslo je **vpravo/vlevo**. Počítač je **vlevo/vpravo**. Postel je **uprostřed/vlevo**. Okno je uprostřed **vepředu/ vzadu**.

- 5) Povšimni si:

K popisu místnosti používáme otázku: **Kde to je?** Odpovídáme dvěma způsoby – používáme:

a) předložkové pády: na podlaze, pod stolem, za postelí, u křesla... (= více slov – předložka a další výraz)

b) příslovce: vlevo, vpravo, vepředu, vzadu, nahoře, dole... (= 1 slovo)

Gramatika:

Kategorie pádu

Pád určujeme u podstatných a přídavných jmen, některých zájmen a číslovek. Některé pády jsou přímé (bez předložky, k určení nám pomáhá přísudek) a některé předložkové (pojí se s předložkou). Ptáme se na ně pádovými otázkami. (V závorce je uveden latinský název pádů.)

1. pád (nominativ): Kdo, co?	PETR, DŮM
2. pád (genitiv): Koho, čeho?	(BEZ) PETRA, DOMU
3. pád (dativ): Komu, čemu?	(DÁM TO...) PETROVI, DOMU
4. pád (akuzativ): koho, co?	(VIDÍM...) PETRA, DŮM
5. pád (vokativ): volání, oslovení	PETŘE!
6. pád (lokál): o kom, o čem?	(O) PETROVI, DOMU
7. pád (instrumentál): kým, čím?	(S) PETREM, DOMEM

Předložkové pády jsou spojeny s různými předložkami:

2. pád: bez, do, od, u, z koho, čeho?
3. pád: k, proti komu, čemu? (k obchodu, proti škole)
4. pád: nad, pod, za, přes, skrz koho, co? (nad-pod-za stůl, přes potok, skrz zed'
6. pád: o, v, na kom, čem? (o Petrovi, v šatně, na skříni)
7. pád: s, mezi, nad, pod, za kým, čím? (s Petrem, mezi dvěma stoly, nad-pod-za lavicí)

POZOR: Některé předložky používáme ve více pádech: Na stole leží sešit. x Položil sešit na stůl. (6. pád – Na čem leží sešit? Na stole. x 4. pád – Na co položil sešit? Na stůl.)

1) Propoj výroky z prvního sloupce s pádovými otázkami v druhém sloupci a přiřpiš, o jaký pád jde. Potom podle vzoru doplň do vět výrazy v nabídce: ~~bez Petra~~, nad postelí, s přáteli, o učitel, za křeslo, do práce, přes postel, od školy, skrz okno, pod lampou, k tabuli, mezi Janou a Adamem, z obchodu, v matematice, na křesle.

1. Odjeli jsme sami, <u>bez Petra</u> . Chtěl zůstat doma sám.	a) S kým jste se setkali? (. pád)
2. Špinavé prádlo leželo	b) Přes co jsi přehodil deku? (. pád)
3. Přehodil jsem deku	c) Z čeho šel Jan s nákupem? (. pád)
4. Ota měl dobré výsledky	d) O kom spolu mluvili? (. pád)
5. Setkali jsme se z Prahy.	e) Mezi kým sedí Marek? (. pád)
6. Jan šel vena nesl si domů nákup.	f) Do čeho jste přišli pozdě? (. pád)
7. Zpozdil se nám autobus a přišli jsme pozdě	g) Za co jsi položil kytaru? (. pád)
8. Šel jsem třídou dopředu až	h) Na čem leželo špinavé prádlo?(. pád)
9. Obraz visel, těsně	ch) Skrz co nebylo vidět? (. pád)
10. Šel jsem dál směrem k obchodu.	i) Bez koho jste odjeli? (2. pád)
11. Mluvili spolu matematiky.	j) K čemu jsi šel ve třídě? (. pád)
12. Marek sedí	k) Od čeho jsi šel dál k obchodu?(. pád)
13. Kytaru jsem položil	l) V čem měl Ota dobré výsledky?(. pád)
14. Nebylo vidět, bylo moc špinavé.	m) Nad a pod čím visel obraz? (. pád)

Řešení: 1.i,.....

2) Podle vzoru urči pád podtržených výrazů. Pomáhej si pádovými otázkami. Najdi a podtrhni ještě další předložkové pády.

V kom, čem? 6. pád

Náš byt má tři pokoje a koupelnu. Máme kuchyň, obývací pokoj a ložnici. V kuchyni máme stůl se židlemi. Na stole je sklenice, talíř, vidlička a nůž. U stolu stojí lednice. Pod oknem je kuchyňská linka. Na zemi leží oválný koberec. V koupelně máme skříňku. Pod skříňkou je vana. Vedle skříňky visí ručník. Pod zrcadlem je umyvadlo. Na umyvadle leží mýdlo. Vedle umyvadla je toaleta. U toalety máme toaletní papír. V obývacím pokoji je pohovka. Před pohovkou je obdélníkový koberec. Na pohovce leží polštáře. Nad pohovkou visí obraz. Na stolku vedle pohovky je telefon. Uprostřed pokoje je televize. Televize je mezi lampou a květinou. Lampa je vlevo.

V ložnici je postel. Nad postelí jsou hodiny. Vedle postele je truhla s hračkami. V šatní skříni je uloženo oblečení. Na skříni je váza s květinami. U skříně je psací stůl. Na psacím stole je počítač. Psací stůl je mezi skříni a knihovnou. V knihovně je mnoho knih. Na zemi leží kulatý koberec.

Čtení s porozuměním

Přečtete si několik inzerátů a pracujte s nimi:

Prodej bytu v Brně

Prodám byt o velikosti 81 m² v Brně. Byt se nachází v přízemí panelového domu a je bezbariérový. V bytě je kuchyň, obývací pokoj, ložnice, dětský pokoj a koupelna s toaletou. Před domem je velké parkoviště a u domu je supermarket. Po rekonstrukci.

Cena: 1 900 000 Kč.

Kontakt: Jitka Pokorná,

tel.: 772 805 105

Prodám byt o velikosti 81 m²

Koupím byt v centru Brna

Koupím byt vylikosti 2+1 v centru Brna. Cena do 2 000 000 Kč. Prosím nabídněte. Spěchá.
Tel.: 605 219 906

Prodej rodinného domu

Popis:

Nabízíme k prodeji rodinný dům o velikosti 150 m². Dům má v přízemí kuchyň, koupelnu, WC a 1 pokoj. V druhém patře jsou ještě další 2 pokoje. Vedle domu je garáž pro 2 auta a za domem je velká zahrada. Dům se nachází v klidné okrajové části Brna. Před domem je hlavní silnice. Dům je u autobusové zastávky, mezi školou a úřadem. Za zahradu je les. Foto napoví.

Cena: 2 500 000 Kč

Kontakt: pan Milan Dvořák, tel.: 603 789 465

1) Vypiš z tabulky písmeno příslušející k odpovědi ANO nebo NE a získáš doplnění věty, vysvětlující nové slovo.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ANO	N	E	V	A	Z	O	Č	L	A
NE	V	A	K	O	S	Í	Š	K	U

Bezbariérový byt je byt bez bariér, překážek (beze schodů, úzkých míst). Je vhodný pro lidi

Vyber odpověď ANO/NE podle toho, co je uvedeno v inzerátech.

1. Pan Rubáš si chce koupit byt.	ANO/NE
2. Byt paní Pokorné je v prvním patře.	ANO/NE
3. Rodinný dům stojí 2 500 000 Kč.	ANO/NE
4. U rodinného domku Dvořákových není garáž.	ANO/NE
5. Pan Rubáš chce bydlet v Brně.	ANO/NE
6. Za domem paní Pokorné je velké parkoviště.	ANO/NE
7. Dům Dvořákových je vedle školy.	ANO/NE
8. Za domem Dvořákových je hlavní silnice.	ANO/NE
9. V bytě paní Pokorné je kuchyň, koupelna s toaletou a další 3 pokoje	ANO/NE

2) Napiš, komu mají zatelefonovat tito lidé.

Panu Dvořákoví zavolá:

Paní Pokorné zavolá:

Panu Rubášovi zavolá:

1: Chci bydlet na místě, kde je klid a příroda.

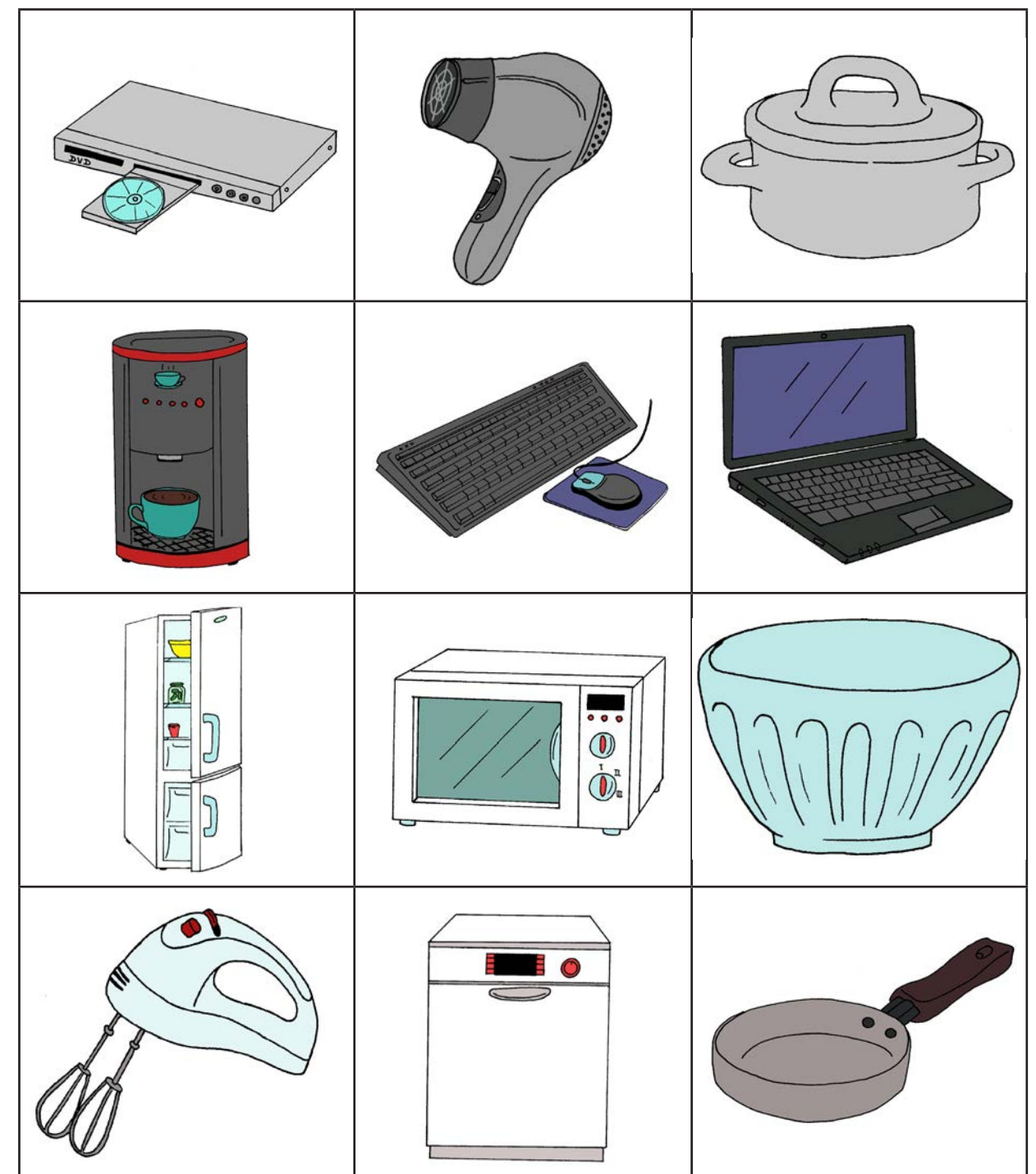
2: Sháním bydlení s garáží a vlastní zahradou.

3: Mám nemocné nohy a problémy s chozením. Chtěl bych bydlet někde, kde nejsou žádné schody.

4: Mám velkou rodinu. Potřebujeme mít kuchyň, koupelnu a WC a ještě 3 další pokoje.

5: Budu se stěhovat z Brna do Prahy a chci prodat svůj byt.

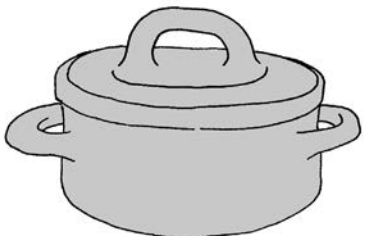

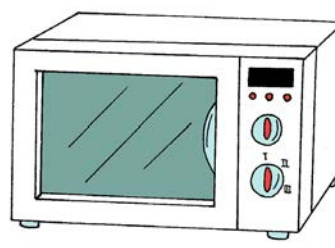
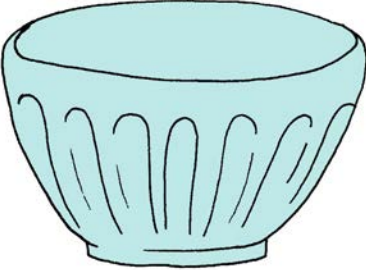
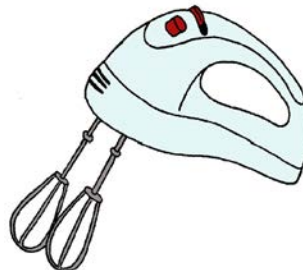
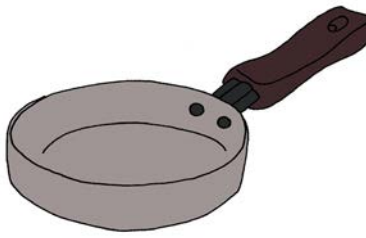
1.3 Doma - volná příloha č. 1 (vybavení bytu - obrázkový slovník)

DVD PŘEHRÁVAČ	VYSOUŠEČ VLASŮ/FÉN	HRNEC A POKLICE
KÁVOVAR	KLÁVESNICE A MYŠ	NOTEBOOK
LEDNICE A MRAZÁK	MIKROVLNNÁ TROUBA/ MIKROVLNKA	MÍSA
RUČNÍ ŠLEHAČ	MYČKA (NÁDOBÍ)	PÁNEV

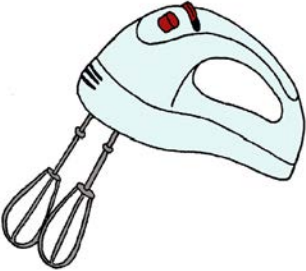

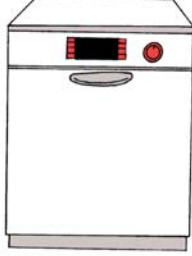
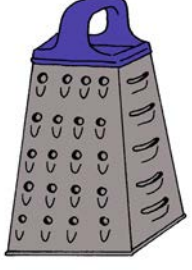

PEKÁČ	PRAČKA	PŘÍBOR: LŽIČKA, LŽÍCE, VIDLIČKA A NŮŽ
RYCHLOVARNÁ KONVICE	SPORÁK A TROUBA	STRUHADLO
NÁDOBÍ: HLUBOKÝ TALÍŘ, MĚLKÝ TALÍŘ A DEZERTNÍ TALÍŘ	TELEFON	TISKÁRNA
TOUSTOVAČ	TELEVIZE	(KUCHYŇSKÁ) VÁHA
MIXÉR	VYSAVAČ/LUX	ŽEHLIČKA

DVD PŘEHRÁVAČ 	VYSOUŠEČ VLASŮ/FÉN 	HRNEC A POKLICE
KÁVOVAR 	KLÁVESNICE A MYŠ 	NOTEBOOK
LEDNICE A MRAZÁK 	MIKROVLNNÁ TROUBA/MIKROVLNKA 	MÍSA
RUČNÍ ŠLEHAČ 	MYČKA (NÁDOBÍ) 	PÁNEV

PEKÁČ 	PRAČKA 	PŘÍBOR: LŽIČKA, LŽÍCE, VIDLIČKA A NŮŽ
RYCHLOVARNÁ KONVICE 	SPORÁK A TROUBA 	STRUHADLO
NÁDOBÍ: HLUBOKÝ TALÍŘ, MĚLKÝ TALÍŘ A DEZERTNÍ TALÍŘ 	TELEFON 	TISKÁRNA
TOUSTOVAČ 	TELEVIZE 	(KUCHYŇSKÁ) VÁHA
MIXÉR 	VYSAVAČ/LUX 	ŽEHLIČKA

1.4 Doma - volná příloha č. 2 (komunikační a gramatická cvičení)

1) Povšimni si příbuznosti slov, která označují věc a činnosti, ke které se používá. (Příklad: **vařič** – **vařit**) Názvy věcí jsou často odvozené od sloves těmito příponami:

-ač: šlehač (šlehat krém) 	-ák: hořák (hořet) 	-eč: vysoušeč vlasů (vysušit vlasy)
-čka: myčka nádobí (mýt nádobí) 	-dlo: struhadlo (strouhat) 	-ér: mixér (mixovat)

2) Použij obrazový slovník (vybavení bytu) a přiřaď ke slovesům v neurčitém tvaru podstatné jméno od něj odvozené. Pokus se podle vzoru odpovědět na to, co lze s těmito předměty dělat – vyber z nabídky, co můžeme mixovat, mýt, prát, přehrávat, strouhat, tisknout, žehlit, vysávat, vážit.

Nabídka: *cukr, nádobí, obrázky, filmy, zeleninu, hudbu, kalhoty, prach, trička, domácí úkol, krém, brambory, mouku, sklenice, ponožky, špínu.*

Co můžeme dělat? Dosazujeme podstatné jméno ve 4. pádu – odpovídá na otázku *koho, co?*

věc	sloveso	Co můžeme dělat?
mixér	mixovat	Můžeme mixovat polévku ,
	mýt
	prát
	přehrávat
	strouhat
	tisknout
	žehlit
	vysávat
	vážít

Gramatika:

Slovesa - vyjadřují děj (běžet) a stav (ležet)			
číslo jednotné		číslo množné	
1. já	peču, vařím	1. my	pečeme, vaříme
2. ty	pečeš, vaříš	2. vy	pečete, vaříte
3. on, ona, ono	peče, vaří	3. oni, ony, ona	pečou, vaří
Petr (on) vaří. = 3.osoba jed.č.		Petr a Jana (oni) vaří. = 3. osoba mn. č.	

3) Najdi a podtrhni slovesa ve větách. Vypiš je a podle vzoru urči osobu a číslo. Pomáhej si zájmeny já, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony, ona (nahraď jimi podmět ve větě).

my

Já a maminka vaříme večeři. Maminka míchá polévku. Táta a bratr strouhají sýr. Já vážím mouku.

Po večeři uklízíme nádobí. Maminka a sestra ještě pečou bábovku. „Vaříš dobře,“ chválí mě maminka. „Vaříte ještě lépe,“ říkám mamince a sestře.

sloveso	osoba	číslo	sloveso	osoba	číslo
1	<u>vaříme</u>	1. osoba, množné č.	6
2	7
3	8
4	9
5	10

Vyber si jedno sloveso z komunikačního cvičení 3 a použij ve všech osobách.

5) Utvoř výrazy podle zadání. Použij je ve větě (v přítomném čase a oznamovacím způsobu).

pečt	– 1. os. mn. č.	smažit	– 2. os. mn. č.
žehlit	– 2. os. jed. č.	prát	– 3. os. jed. č.
vážít	– 3. os. jed. č.	uklízet	– 1. os. jed. č.

Řešení cvičení z volné přílohy č. 2

Cvičení číslo 2.

věc	sloveso	Co můžeme dělat?
mixér	mixovat	Můžeme mixovat polévku , krém.
myčka	mýt	Můžeme mýt nádobí, talíře, sklenice.
pračka	prát	Můžeme prát kalhoty, trička, ponožky.
přehrávač	přehrávat	Můžeme přehrávat filmy, hudbu, fotografie.
struhadlo	strouhat	Můžeme strouhat zeleninu, brambory.
tiskárna	tisknout	Můžeme tisknout obrázky, domácí úkol, fotografie.
žehlička	žehlit	Můžeme žehlit kalhoty, trička.
vysavač	vysávat	Můžeme vysávat prach, špínu.
váha	vážít	Můžeme vážit cukr, zeleninu, brambory, mouku.

Cvičení číslo 4.

Já a maminka (my) vaříme večeři. Maminka (ona) míchá polévku. Táta a bratr (oni) strouhají sýr. Já vážím mouku.

Po večeři uklízíme (my) nádobí. Maminka a sestra (ony) ještě pečou bábovku. „Vaříš (ty) dobře,“ chválí mě (ona) maminka. „Vaříte (vy) ještě lépe,“ říkám (já) mamince a sestře.

	sloveso	osoba	číslo		sloveso	osoba	číslo
1	vaříme	1.	mn.	6	pečou	3.	mn.
2	míchá	3.	jed.	7	vaříš	2.	jed.
3	strouhají	3.	mn.	8	chválí	3.	jed.
4	vážím	1.	jed.	9	vaříte	2.	mn.
5	uklízíme	1.	mn.	10	říkám	1.	jed.

Cvičení číslo 5.

pečt	– 1. os. mn. č.	My pečeme dort.	smažit	– 2. os. mn. č.	Vy smažíte rybu.
žehlit	– 2. os. jed. č.	Ty žehlíš košili.	prát	– 3. os. jed. č.	On pere ručníky.
vážít	– 3. os. jed. č.	On váží mouku.	uklízet	– 1. os. jed. č.	Já uklízím byt.

2. Orientace v čase - den

2.1 Den - metodický pokyn

Autor: Mgr. Jana Táborková

Předmět: Český jazyk pro cizince

Ročník: 1. – 9. ročník

Anotace: Lekce zahrnuje slovní zásobu pro tematický celek **čas** (denní doby, čtení hodin a minut) a mluvnickou část věnovanou způsobu zápisu a čtení číslovek základních, použití slovesa být pro jednotné a množné číslo v souvislosti s vyjadřováním časových údajů.

Klíčová slova: čas, denní doby, hodina, minuta, denní činnosti, číslovky základní

Metodika práce: Pracovní list je určen k tisku. Obrazový slovník žákům představuje názvy denních dob a některých činností, které obvykle během dne v určitou dobu vykonáváme. Také komunikační cvičení staví na slovní zásobě v souvislosti s denními činnostmi a jejich časovému vymezení. Lekce je zaměřena na osvojení způsobů, jak vyjádřit časové údaje v rámci jednoho dne, a to použitím příslovcí času předložkových vazeb (ráno, odpoledne, večer, v poledne, o půlnoci apod.) a také přesným odečítáním času z hodin. Část čtení s porozuměním zahrnuje text o denním režimu, zaznamenaný záměrně psacím písmem. Je určen k hlasitému přečtení a jsou k němu připojeny úkoly prověřující porozumění textu. Volnou přílohou k lekci je pracovní list s jízdním řádem a otázkami k vypracování. Jedná se o problémovou úlohu, a proto je doporučena spíše žákům druhého stupně.

Poznámky: Protože je komunikační i mluvnická část v lekci Čas-den velice úzce propojena (jde o možnosti, jak správně vyjádřit časové údaje), nezahrnuje **obrazový slovník** žádný ucelený souhrn nových slovíček. Obrazový materiál je v lekci přesto zahrnut a nabízí možnosti, jak s učivem různými způsoby pracovat: obrázky z úvodní strany lze na základě znalostí již získaných dále popisovat, doplňovat. Cílená slovní zásoba se týká pojmenování denních dob, obrazová část dále poukazuje na názvy druhů hodin a hodinek. Pro možnost přesného čtení času je zapotřebí ovládat základní číslovky, kterými lze časový údaj vyjádřit. Souhrn číslovek pro úplnost obsahuje také výrazy vyšších číselných hodnot, s předpokladem, že se žáci v různých situacích (vyučovacích předmětech) setkávají s nutností je vyjádřit a zapsat.

Gramatická část souvisle prolíná **částí komunikační**. Odečítání přesného času je pro začátečníka obtížné, o to složitější je pro něj porozumět kombinovaným způsobům vyjádření časové informace (typu „za pět minut bude půl páté“). Aby sami zvládli podat přesnou časovou informaci, a to ústně i písemně, bude pro ně jednodušší přečíst čas po hodinách a minutách. Při tom je třeba upozornit je na rozpor mezi použitím jednotného čísla slovesa být ve shodě s číslovkou jedna, ale také s číslovkami pět až dvanáct, přestože vyjadřují vyšší počet (je šest hodin). Také je dobré upozornit na správný písemný zápis složených číslovek – každý výraz zvlášť, přestože jejich číselná podoba mezery nemá (35 = třicet pět). Žákům je dobré zdůraznit rozdíl mezi psanou podobou a výslovností číslovek sedm a osm. S žáky je užitečné trénovat psaní a čtení číslovek průběžně, například formou diktátů. Důležitá je přítom korekce délek (zejména žáci s východoslovanským rodným jazykem mají problém dlouhé samohlásky vnímat a psát) a dobré je průběžně zdůrazňovat rozdíl mezi podobně znějícími číslovkami (např. dvanáct – dvacet), které si žáci občas pletou.

Složitě čtení času pomocí slovíček čtvrt, půl, tři čtvrtě je v lekci zahrnuto zejména proto, aby byli žáci-cizinci srozuměni i s touto poměrně častou možností, jak česky vyjadřujeme časovou

informaci. Tento způsob čtení času může být pro žáky-cizince složitý tím, že je ve větě se slovesem v přítomném čase zmíněna hodina, která teprve nastane: je deset hodin a patnáct minut = je čtvrt na jedenáct. S výrazem půl nastává navíc další problém, a to použití číslovky řadové po výrazu půl (půl třetí). Lekce není na číslovky řadové zaměřena a nezahrnuje cvičení k tomuto učivu příslušející, přesto je způsob tvoření frází s výrazem půl zmíněno, aby jej žák poznal a rozuměl mu, třebaže se jej sám nepokouší používat.

Poslední cvičení je zaměřeno na tvoření časové otázky s výrazem KDY a vyzývá žáka k formulaci takových otázek i odpovědí. Je možné pracovat s žáky i tak, že časovou informaci formou věty oznamovací nebo tázací vyjadřují pomocí určení denní doby i přesného času (ve dvě hodiny odpoledne).

V části **čtení s porozuměním** je pro žáky připraven text o denním programu školáka. Tento text je zaznamenaný záměrně psacím písmem, a to z důvodu, aby žáci trénovali čtení také v této podobě. K textu jsou připojeny úkoly prověřující jeho porozumění i porozumění zásad pro správné čtení času a odvozování časových údajů ze zmíněných souvislostí. První cvičení nabízí věty se dvojí variantou zakončení a žáci mají vybrat verzi pravdivou. V možnostech se přitom objevuje časová informace zapsaná způsobem jiným, než jak je tomu v úvodním textu (v šest třicet/ v půl sedmé) a jako nepravdivá možnost se nabízí údaj podobný, což může být pro žáka matoucí (šest třicet x půl šesté). Ve cvičení s křížovkou žáci doplňují do vět informace různé, tedy nejenom takové, které souvisí se čtením času:

Hodina cizího jazyka Danovi končí v	p	ů	l	x	č	t	v	r	t	é
Dan odpoledne sportuje jednu	h	o	d	i	n	u				
Dan se učí	a	n	g	l	i	c	k	y		
Dan se budí v půl	s	e	d	m	é					
V 13:45 Dan	o	b	ě	d	v	á				
Dan v tělocvičně hraje	f	l	o	r	b	a	l			
V 6: 15 ráno Dan	s	p	í							

Poslední cvičení lze použít k řízenému dialogu mezi žáky a slouží také pro inspiraci k dalším mluvním aktivitám, pro které lze úvodní text využít (např. pokud si každý žák připraví podle vzoru ve 3. cvičení svou otázku a položí ji spolužákovi, případně jako podnět k dramatizaci, delšímu rozhovoru atp.)

Příloha č. 1: Pro starší žáky lze využít volné přílohy, která obsahuje problémovou úlohu. (Doporučeno pro žáky přibližně od 5. třídy, kteří si dovedou odvodit a spočítat informace související s časem, např. převést dobu jízdy v minutách na údaj vyjádřený v minutách a hodinách) Žák se musí zorientovat v logice jízdního řádu, přičemž zvolen je právě takový, který neobsahuje žádné poznámky a vysvětlivky, je přehledný a jednoduchý. Zkratky v něm použité jsou vysvětleny v záhlaví jízdního řádu a žák s ním může dále pracovat různými způsoby. Může se pokusit sám vyhledávat odpovědi na dané otázky, nebo může využít předem připravených kartiček s odpovědí (na druhém listu k rozstříhání) a odpovědi přiřazovat.

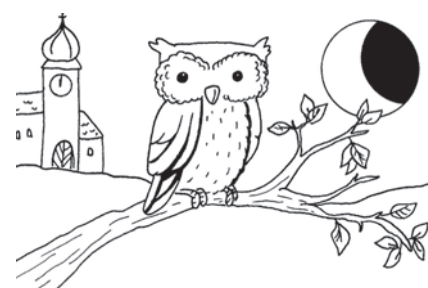
Řešení úkolu pro vyučujícího je přiřazeno samostatně k pracovnímu listu.

2.2 Den - pracovní list

ČAS - HODINY

Poledne

Půlnoc

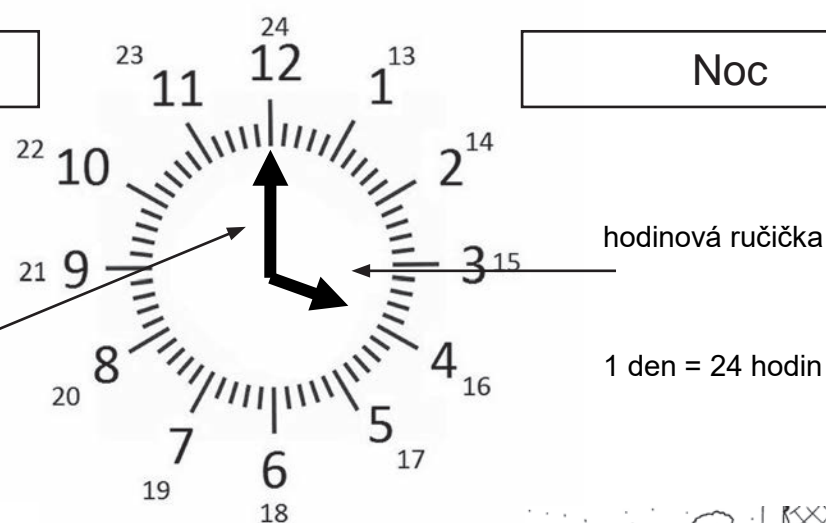

Dopoledne

Noc

1 hodina = 60 minut

minutová ručička

hodinová ručička

1 den = 24 hodin

Večer

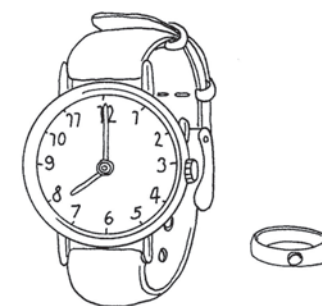

Ráno

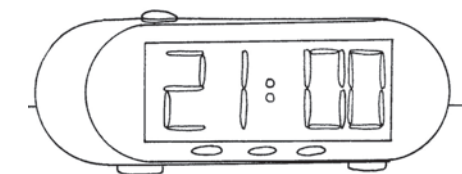

Odpoledne

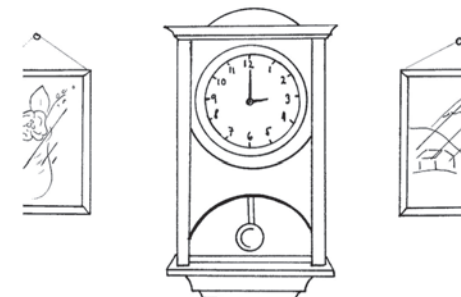
Čas ukazují hodiny a hodinky. Hodiny ukazuje hodinová ručička a minuty ukazuje minutová ručička. Čas měří:

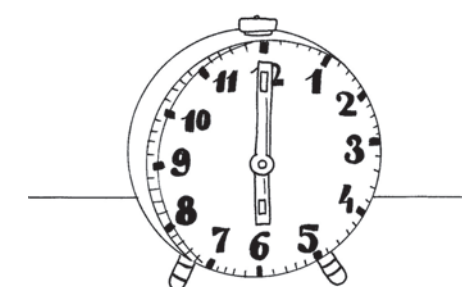
Náramkové hodinky ukazují hodin.

Digitální hodiny ukazují hodin.

Nástěnné hodiny ukazují hodiny.

Budík ukazuje hodin.

Dopiš číslíci časový údaj.

Základní číslovky:

1 jedna	11 jedenáct	30 třicet
2 dva	12 dvanáct	40 čtyřicet
3 tři	13 třináct	50 padesát
4 čtyři	14 čtrnáct	60 šedesát
5 pět	15 patnáct	70 sedmdesát
6 šest	16 šestnáct	80 osmdesát
7 sedm	17 sedmnáct	90 devadesát
8 osm	18 osmnáct	100 sto
9 devět	19 devatenáct	1000 tisíc
10 deset	20 dvacet	1 000 000 milion

Číslice udávají počet. Číslovky (psané slovně) píšeme každou zvlášť: 135 = sto třicet pět. Číslovku **sedm** a **osm** píšeme bez u, ale vyslovujeme s hláskou **u** navíc (sedum, osum).

Čtení hodin:

Jednotné číslo:	1 hodina	1 minuta	1 vteřina (sekunda)
Množné číslo:	2 hodiny	2 minuty	2 vteřiny (sekundy)

Je jedna hodina. **x** **Je** pět hodin. **Je** šest hodin. **Je** sedm hodin. **Je** osm hodin. **Je** devět hodin. **Je** deset hodin. **Je** jedenáct hodin. **Je** dvanáct hodin.

Pozor na jiné použití sloves je/jsou!

Jsou dvě hodiny.

Jsou tři hodiny.

Jsou čtyři hodiny.

Čtení s porozuměním

1) Pracuj s úvodním textem.

Můj den *Jméno: Dan Šimek*

Vstávám v šest hodin a třicet minut. V sedm hodin snídám a v půl osmé odcházím do školy. Škola začíná v osm hodin a končí v půl druhé. Ve tři čtvrtě na dvě obědvám. Ve dvě hodiny odcházím domů a ve tři čtvrtě na tři začíná moje lekce angličtiny. Trvá čtyřicet pět minut. Potom mám volný čas a od půl šesté odpoledne chodím hrát do tělocvičny florbal. Florbal končí v šest hodin a třicet minut. Po florbalu jdu domů a udělám si úkoly na příští den. Večříme v sedm hodin. Po večří si čtu nebo se dívám na televizi. Spát chodím v devět hodin a patnáct minut. Tak vypadá můj program každé

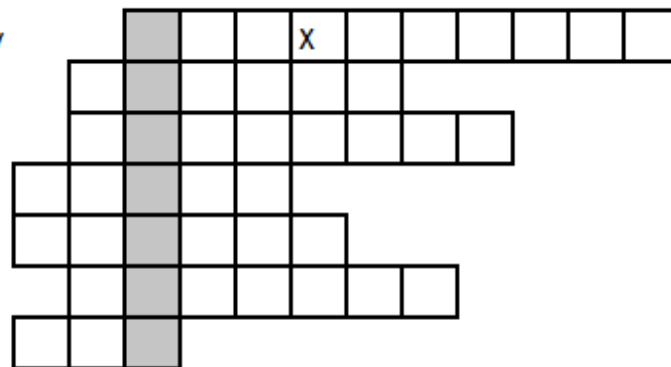
(doplňní v tajence ve cvičení 1b)

a) Rozhodni, které tvrzení platí. Nesprávnou informaci škrtni.

Dan vstává v půl šesté/v půl sedmé. Dan odchází do školy v 7:30/8:30 .
 Výuka ve škole končí v 13:30/14:30. Lekce angličtiny začíná v 14:45/15:45.
 Florbal končí v půl šesté/v půl sedmé. Dan jde spát ve čtvrt na devět/ve čtvrt na deset.

b) Doplň informace do křížovky. V tajence je název dne, o kterém Dan vyprávěl.

Hodina cizího jazyka Danovi končí v
 Dan odpoledne sportuje jednu
 Dan se učí
 Dan se budí v půl
 V 13:45 Dan
 Dan v tělocvičně hraje
 V 6:15 ráno Dan

c) Doplň Danovy odpovědi na otázky kamarádů.

Ahoj Dane, potřebuji poradit s matematikou. V kolik hodin za tebou můžu přijít?

Ahoj Dane, můžu ti zavolat v šest hodin večer? Chci se s tebou domluvit na zeměpisném projektu.

Ahoj Dane, půjdeš dnes odpoledne do kina? V pět hodin začíná dobrý film.

Dane, co jsi dělal v sedm hodin večer? Proč jsi mi nezvedal telefon?

2.3 Den - volná příloha č. 1 (jízdni řád)

Umíš číst v jízdni řádu?

Zkratka hl.n. znamená hlavní nádraží.

Název města Uherské Hradiště je zkrácen na Uh.H.

Znak R20201 znamená číslo vlaku.

JŘ pro vlaky Ostrava hl.n. - Luhačovice a zpět							
Stanice	R20201	R20203	R20205	Stanice	R20200	R20202	R20204
Ostrava hl.n.	6:30	12:30	18:30	Luhačovice	9:30	15:30	21:30
Ostrava - Svinov	6:38	12:38	18:38	Újezdec u Luhačovic	9:44	15:44	21:44
Studénka	6:50	12:50	18:50	Uherský Brod	9:49	15:49	21:49
Suchdol nad Odrou	6:58	12:58	18:58	Uherské Hradiště	10:07	16:07	22:07
Hranice na Moravě	7:11	13:11	19:11	Staré Město u Uh.H.	10:25	16:25	22:25
Přerov	7:36	13:36	19:36	Otrokovice	10:37	16:37	22:37
Hulín	7:48	13:48	19:48	Hulín	10:46	16:46	22:46
Otrokovice	7:57	13:57	19:57	Přerov	10:58	16:58	22:58
Staré Město u Uh.H.	8:20	14:20	20:20	Hranice na Moravě	11:23	17:23	23:23
Uherské Hradiště	8:27	14:27	20:27	Suchdol nad Odrou	11:36	17:36	23:36
Uherský Brod	8:45	14:45	20:45	Studénka	11:44	17:44	23:44
Újezdec u Luhačovic	8:50	14:50	20:50	Ostrava - Svinov	11:56	17:56	23:56
Luhačovice	9:03	15:03	21:03	Ostrava hl.n.	12:03	18:03	0:03

Jak dlouho trvá celá cesta z Ostravy do Luhačovic?	V kolik hodin bude vlak č. R20201 v Uherském Brodě?	V kolik hodin jede večerní vlak z Ostravy do Luhačovic?
V kolik hodin jede první vlak z Ostravy do Luhačovic?	Kdy přijíždí poslední vlak z Luhačovic do Ostravy?	V kolik hodin bude vlak č. R20201 v Přerově?
V kolik hodin přijíždí do Luhačovic poslední vlak?	Kolik vlaků jede denně z Ostravy do Luhačovic a zpět?	Kolik minut trvá jízda z Ostravy hl.n. do Studénky?
V kolik hodin jede z Luhačovic vlak do Ostravy ráno?	Jak dlouho trvá cesta z Ostravy do Uherského brodu?	Kdy bude první vlak z Luhačovic v Ostravě?

V poledne.	Ve tři čtvrtě na devět.	V půl desáté.
2 hodiny a 33 minut.	Šest.	V sedm hodin a třicet šest minut.
Ve dvacet jedna hodin a tři minuty.	Jednu hodinu a patnáct minut.	V půl sedmé.
20 minut.	O půlnoci.	V půl sedmé.

Řešení volné přílohy č. 1 (jízdni řád)

Jak dlouho trvá celá cesta z Ostravy do Luhačovic?	2 hodiny a 33 minut.
V kolik hodin jede první vlak z Ostravy do Luhačovic?	V půl sedmé
V kolik hodin přijíždí do Luhačovic poslední vlak?	Ve dvacet jedna hodin a tři minuty.
V kolik hodin jede z Luhačovic vlak do Ostravy ráno?	V půl desáté.
V kolik hodin jede večerní vlak z Ostravy do Luhačovic?	V půl sedmé.
V kolik hodin bude vlak č. R20201 v Uherském Brodě?	Ve tři čtvrtě na devět.
Kdy přijíždí poslední vlak z Luhačovic do Ostravy?	O půlnoci.
Kolik vlaků jede denně z Ostravy do Luhačovic a zpět?	Šest.
Jak dlouho trvá cesta z Ostravy do Uherského brodu?	Jednu hodinu a patnáct minut.
V kolik hodin bude vlak č. R20201 v Přerově?	V sedm hodin a třicet šest minut.
Kolik minut trvá jízda z Ostravy hl.n. do Studénky?	20 minut.
Kdy bude první vlak z Luhačovic v Ostravě?	V poledne.

3. Orientace v čase - týden

3.1 Týden - metodický pokyn

Autor: Mgr. Jana Tábořková

Předmět: Český jazyk pro cizince

Ročník: 1. – 9. ročník

Anotace: Lekce zahrnuje slovní zásobu pro tematický celek **čas - týden** (názvy dnů, běžných denních činností, školních předmětů a pomůcek) a gramatiku zaměřenou na vyjadřování číslovek řadových a sloves v čase minulém, přítomném a budoucím.

Klíčová slova: dny v týdnu, předměty, činnosti ve škole, činnosti ve volném čase, příslovce času, číslovky řadové

Metodika práce: Pracovní list je určen k tisku. V **obrazovém slovníku** se žákům nabízí názvy dnů v týdnu a pojmenování činností běžně vykonávaných ve škole a ve volném čase, a to pomocí podstatných jmen středního rodu (podle vzoru stavení). Během práce s obrazovým slovníkem se může učitel dotazovat na předměty, ve kterých se uvedené činnosti vykonávají, může se ptát, které dny v týdnu tyto činnosti vykonávají, může nechat žáky formulovat větu s odpovídajícím slovesným vyjádřením – kreslení/kreslit apod. Dobré je poukázat na podobnost takových podstatných jmen od sloves odvozených a připomenout, jak s nimi ve větě pracovat: na shodu těchto podstatných jmen se středním rodem (rýsování je těžké) a na způsob, jak vyjádřit slovesa v čase minulém, přítomném a budoucím (kreslil jsem-kreslím-budu kreslit; dokonavý tvar budoucího času, tj. slovesa typu nakreslím, doporučuji nezmiňovat).

Komunikační cvičení zahrnují cvičení směřující k uvědomění původu českých názvů dnů: pondělí po neděli, středa uprostřed týdne, pátek jako pátý den, neděle jako den, kdy se nic nedělá a čtvrtek jako řešení rébusu v rámečku. Pokračování (časovou osu k vysvětlení, jak vyjadřovat děj minulý, přítomný a budoucí, a to pomocí sloves, příslovcí času a pojmenování dnů v týdnu) lze využít pro podobná komunikační cvičení obměnou výchozího dne v zadání: např. jako soutěž o nejrychlejší odpovědi na otázky typu: Dnes je pátek. Jaký den byl předevčírem? Vhodné je přitom žáky přimět k vět-né formulaci odpovědi - během takových cvičení si žáci fixují použití sloves v různých časech. Také následující cvičení je zaměřeno na časování sloves – žáci mají za úkol roztrždit slovesa podle času. Podle pokročilosti žáků lze se slovesy dále pracovat – určovat také osobu a číslo sloves, formulovat neurčitek a odvozovat názvy činností pomocí podstatných jmen. Také cvičení zahrnující práci s diářem je zaměřeno hlavně na způsob vyjadřování činností v čase. Připojena jsou zadání prověřující porozumění zadání i znalost slovíček sloužících k vyjádření času. Zadání lze také použít i pro další podobné komunikační úkoly, např. pro rozhovory o týdenním programu Martina, vytváření vlastních týdenních poznámek do prázdného diáře a rozhovoru o nich apod.

Gramatická část zahrnuje poučky o způsobu, jak vyjádřit číslovky řadové v prvním pádu. Výklad je rozdělen do tří částí: a) v první části je pojednáno o skloňování číslovek třetí a pátý podle měkkého vzoru jarní a o skloňování číslovek druhý, čtvrtý a pátý podle tvrdého vzoru mladý; b) druhá část má žákům přiblížit způsob tvoření řadových číslovek pro číslovky 6 -19 (s upozorněním na hláskovou změnu u číslovek devátý a desátý); c) třetí část vysvětluje způsob tvoření řadových číslovek od vyšších hodnot (násobky deseti a výrazy stý, tisící, milionty). K výkladu jsou připojeny krátké úkoly k procvičení tohoto učiva. Zmíněna je také otázka způsobu psaní složených číslovek a číselného zápisu číslovek řadových.

V části **čtení s porozuměním** je pro žáky připraven text o Aničce, žákyni 2. třídy. V textu jsou zmíněny obvyklé předměty vyučované na našich školách na 1. stupni. Starší žáci některé z nich možná neznají (např. prvouka) a mají za úkol z textu odvodit, jak se tyto předměty jmenují a co je jejich náplň. Do nedoplněného rozvrhu mají zkratkou dopsat, kdy se vyučují a v posledním cvičení mají vyhledat nepravdivá tvrzení o úvodním textu.

Protože je lekce určena zejména žákům starším, kteří se již v čase sami orientují a potřebují si osvojit způsoby, jak časové údaje správně formulovat, jsou k lekci volně připojeny ještě další **dvě přílohy**. Obě zahrnují podobné zadání – práci s rozvrhem žáka, zahrnující názvy běžných předmětů. Proto jsou přílohy celkem dvě – první je určena žákům 4. až 5. třídy (s předměty jako vlastivěda, přírodověda), druhá žákům druhého stupně (zahrnující např. pojmy fyzika, chemie, zeměpis). Předpokladem pro úspěšnou práci s přílohou je porozumění časovým údajům zahrnujícím nejenom názvy dnů v týdnu, ale i vyjádření hodin. Žáci mají za úkol doplnit jména vyučujících předmětů, o nichž dostanou určitou informaci. Úloha je poměrně náročná a je možné ji řešit nejdříve současně, dokud žáci nepochopí, jakým způsobem se zadáním pracovat. Součástí příloh je i jejich řešení.

3.2 Týden - pracovní list - obrázkový slovník

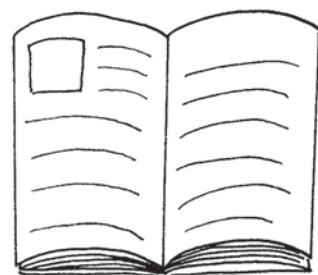
ČAS - TÝDEN

3-2= 10+3=
9-6= 7+5=
4+1= 8-4=
2+8= 6-5=

počítání

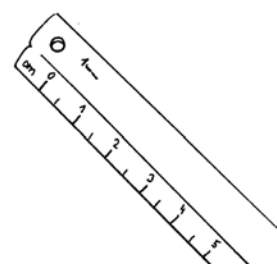
zpívání

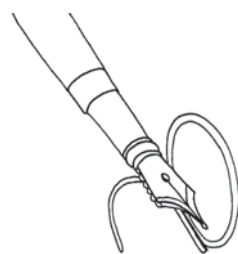
čtení

ŠKOLNÍ/PRACOVNÍ DNY

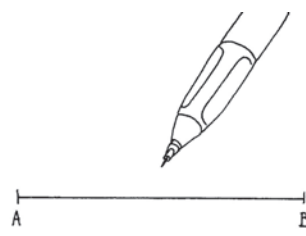
pondělí
úterý
středa
čtvrtek
pátek

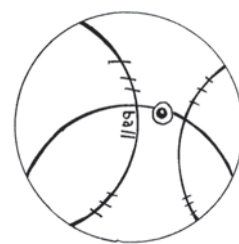
měření

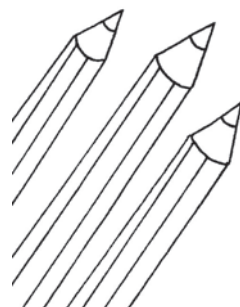
psaní

rýsování

sportování

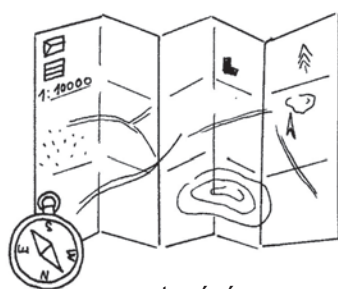
kreslení

malování

stříhání

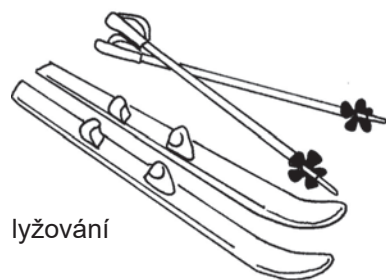
cestování

VOLNÉ DNY/VÍKEND

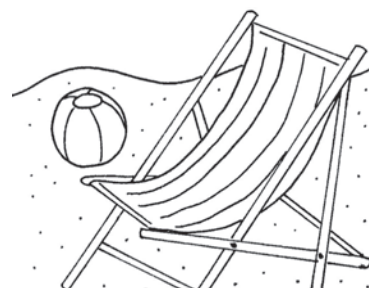
sobota
neděle

poslouchání hudby

lyžování

odpočívání

Komunikační cvičení:

1) Pokus se poznat dny podle popisu. Odpovídej na otázky.

Den, který je **po neděli** =

Den **uprostřed** týdne =

Pátý den týdne =

Den, kdy nic **neděláme**, nechodíme do školy =

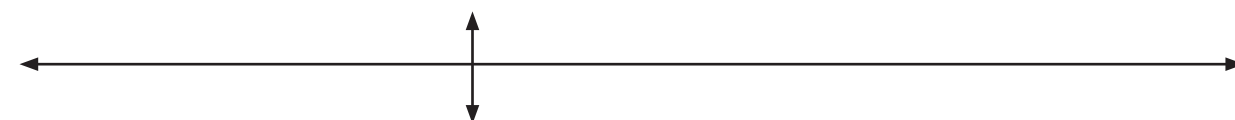
Který den máš rád? Proč? Který den nemáš vůbec rád? Proč? Který den je dnes?

Rozluštíš také tento rébus?

15 minut = _____ hodiny +ek

Jaký den je v něm ukryt?

minulost (co už **bylo**) přítomnost (co je **teď**) budoucnost (**co bude**)

předevčirem	včera	dnes, teď	zítra	pozítří	za tři dny	za čtyři dny
pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
Předevčirem bylo pondělí.	Včera bylo úterý.	Dnes je středa.	Zítra bude čtvrtek.	Pozítří bude pátek.	Za tři dny bude sobota.	Za čtyři dny bude neděle.

2) Roztříd' slovesa podle času, který vyjadřují, k časovým údajům

počítali jste

lyžuješ

bruslila jsem

čelili jsme

budete plavat

se učíme

včera

dnes

zítra

budu rýsovat

stříháme

BUDEŠ KRESLIT

j sme malovali

píše

odpočíváme

3) Všimni si: činnost vyjadřujeme slovesem (já **cvičím**, ty **měříš**) i podstatným jménem (**cvičení**, **měření**). Připiš ke slovesům z předchozího cvičení taková podstatná jména.

4) Pracuj s diářem. Odpovídej na otázky podle informací v Martinově diáři.

28. týden		Červenec	
Pondělí 11 Olga	zubař - preventivní prohlídka oběd u babičky Výstava obrazů v galerii	Čtvrtek 14 Karolina	knihovna - vrátit knížky oběd s maminkou v pizzerii kino (Kniha džunglí)
Úterý 12 Bořek	návštěva u Michala plavání	Pátek 15 Jindřich, Egon	nákup, výzdoba bytu Oslava narozenin!!!
Středa 13 Markéta Margita	výlet do Prahy (odjezd v 8, 45)	Sobota 16 Luboš	fotbalový zápas
		Neděle 17 Martina	

a) Odpovídej na otázky. Vymýšlej pro spolužáky podobné otázky.

Kdy bude mít Martin volný den? Kdy bude Martin obědovat s maminkou v pizzerii? Kdy pojedje Martin do Prahy? Kdy bude Martin připravovat oslavu narozenin?

b) Oprav chybné informace.

Martin má narozeniny ve čtvrtek

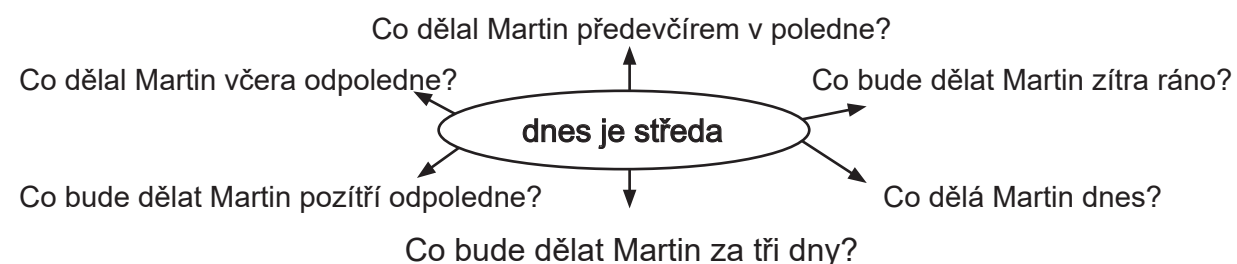
Martin půjde k zubaři v pondělí odpoledne.

V úterý v poledne bude Martin obědovat u babičky.

Ve čtvrtek ráno půjde Martin do kina.

Martin bude mít fotbalový zápas v neděli.

c) Doplň informace co nejpřesněji.

Gramatika:

Týden má 7 dní, 5 dní pracovních a dva 2 dny volné. **První** den v týdnu se jmenuje pondělí, protože je po je po neděli, **posledním** dni v týdnu. Počet dnů v řadě za sebou vyjadřujeme číslovkami řadovými. V číselném zápisu za nimi píšeme tečku:

1. den v týdnu je pondělí. 1. hodinu dnes máme matematiku. 1. písmeno v abecedě je A.

Základní řadové číslovky (první, druhý, třetí, čtvrtý, pátý)

Slova **první, třetí** končí na měkké **í** ve všech rodech. Skloňují se jako měkká přídavná jména podle vzoru **jarní**:

1. první	(ten) první žák	(ta) první žákyně	(to) první auto
2. druhý	(ti) první žáci	(ty) první žákyně	(ta) první auta
3. třetí	Slova druhý, čtvrtý, pátý končí na tvrdé ý pro rod mužský. Skloňují se jako tvrdá přídavná jména podle vzoru mladý : (ten) druhý žák, (ten) čtvrtý syn, (ten) pátý vlak.		
4. čtvrtý	V ženském a středním rodě mají tyto výrazy koncovky jako tvrdá přídavná jména, tvary těchto výrazů jsou ve spojení s podstatnými jmény různých rodů jiné:		
5. pátý	(ten) čtvrtý mladý muž	(ta) druhá mladá žena	(to) páté malé auto
	(ti) čtvrtí mladí muži	(ty) druhé mladé ženy	(ta) pátá malá auta

Takto skloňujeme také další řadové číslovky.

1) Zapiš správný tvar číslovek uvedených v závorce slovem podle vzoru: (ta) *čelí* (3.) žákyně

(ta)	(1.) cena	(to)	(2.) tričko
(ta)	(5.) pastelka	(to)	(2.) pero
(ten)	(3.) den	(ten)	(4.) dům
(to)	(5.) dítě	(ta)	(4.) židle
(ten)	(2.) pán	(ten)	(3.) míč

Řadové číslovky (šestý až devatenáctý)

6. šestý
7. sedmý
8. osmý
9. devátý
10. desátý
11. jedenáctý
17. sedmnáctý
19. devatenáctý

Tvoření řadových čísel pro číslovky 6 – 19 je stejné: k základní číslovce přidáme koncovku podle tvrdého vzoru **mladý**:

šest + ý (šestý nový žák) sedm + á (sedmá mladá žena)
jedenáct + é bílé auto

Výjimkou jsou výrazy devátý (devátá, deváté) a desátý (desátá, desáté):

devět x devátý deset x desátý

Řadové číslovky (vyšší hodnoty)

20.	dvacátý
30.	třicátý
80.	osmdesátý
100.	stý
1000.	tisící
1 000 000	miliontý

Tvoření řadových číslovek z násobků deseti vychází také ze základních číslovek:
 40 = čtyři + cet 40. = čtyři + **čátý** (čtyřicátá, čtyřicáté)
 50. = pade + šát 50. = pade + **šátý** (padesátý, padesáté)
 Kromě slova tisící (vzor **jarní**) se tyto číslovky skloňují podle vzoru **mladý**.

Tvoření složitých výrazů z číslovek řadových:

Kombinací pravidel tvoření řadových číslovek vyjádříme i složitější číselná určení:

25. den v tomto měsíci je úterý. **Dvacátý pátý** den v tomto měsíci je úterý.

Zapiš a přečti tyto číslovky podle vzoru: (ta) 32. kniha = *ta třicátá druhá kniha*

(ten) 47. závodník = (to) 63. auto =

(ta) 21. kapitola = (ta) 85. strana =

Čtení s porozuměním

Jmenuji se Anička a chodím do druhé třídy. Ve škole mám nejradši tělocvik. Cvičíme, běháme a hrajeme různé hry s míčem. Tělocvik máme ve středu čtvrtou hodinu a ve čtvrtek třetí hodinu. Do školy se těším také na výtvarnou výchovu. Máme ji v pátek třetí a čtvrtou hodinu. O přírodě a o světě se učíme v předmětu, který se jmenuje prvouka. Máme ji ve čtvrtek poslední hodinu a v pondělí třetí hodinu. Český jazyk máme každý den první hodinu a v úterý navíc ještě čtvrtou hodinu. Učíme se číst a psát. Nemám ráda matematiku. Počítání a rýsování mě nebaví a je těžké. Matematiku máme také každý den druhou hodinu. Učíme se také anglicky. Anglický jazyk máme v úterý a ve středu třetí hodinu. Ve čtvrtek pátou hodinu máme hudební výchovu. Posloucháme hudbu, učíme se o hudebních nástrojích a zpíváme. A v pondělí čtvrtou hodinu ještě máme pracovní činnosti. Kreslíme, stříháme, lepíme a děláme různé výrobky a ozdoby. Každý den kromě čtvrtku máme čtyři hodiny. Ve čtvrtek končíme až po páté hodině.

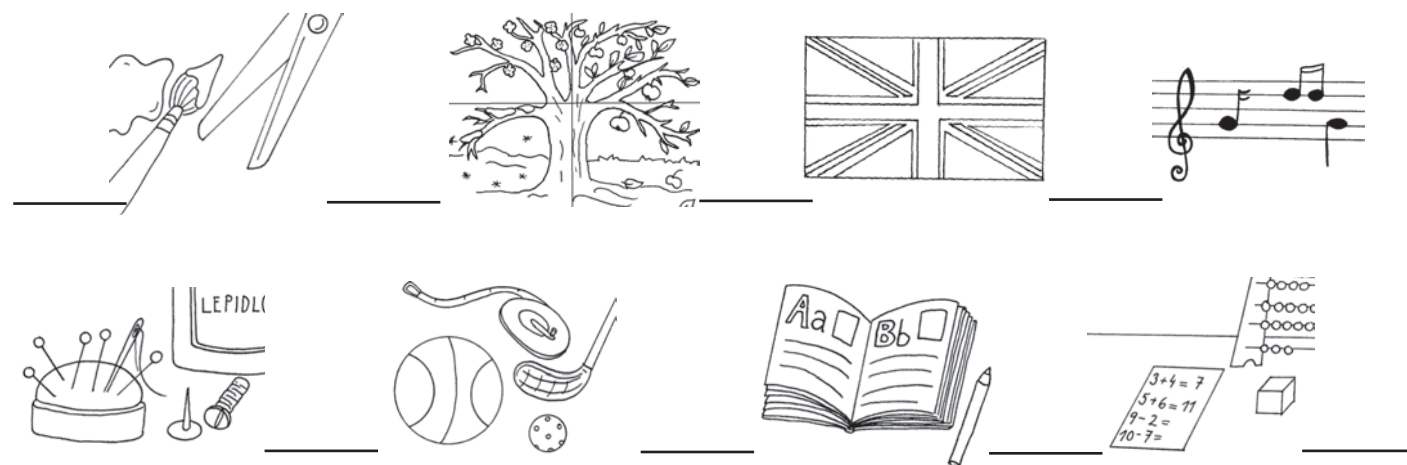
1) Jaké předměty asi představují tyto obrázky? Podtrhni v textu názvy předmětů a pokus se přiřadit k obrázkům jejich zkratku: AJ, M, PRV, ČJ, TV, VV, PČ, HV.

2) Doplň názvy předmětů (zkratkou) do rozvrhu hodin podle textu.

	1	2	3	4	5		
Pondělí							
Úterý							
Středa							
Čtvrtek							
Pátek							

3) Vyhledej nepravdivá tvrzení a chyby ve větách o Aničce oprav.

- Anička nerada cvičí a sportuje.
- Anička má ve středu hudební výchovu.
- Anička se učí anglicky.
- Nejdelší Aniččin školní den je pátek.
- Anička má pracovní činnosti ve čtvrtek.
- Anička má ráda matematiku, protože je lehká.
- Anička se učí anglicky v úterý čtvrtou hodinu.
- Každý den je první hodinu český jazyk.
- Anička má výtvarnou výchovu v pátek.
- O přírodě se Anička učí v hodinách angličtiny.

3.3 Týden - příloha č. 1 (rozcvička žáka 1. stupně)

4.A	Rozvrh hodin					
	1. hodina	2. hodina	3. hodina	4. hodina	5. hodina	6. hodina
	(8:00 - 8:45)	(8.55 - 9:40)	(10:45 - 10:45)	(10:55 - 11:40)	(11:50 - 12:35)	(12:45 - 13:30)
Pondělí	ČJ	M	AJ	VV	VV	
Úterý	ČJ	M	PŘ	HV	TV	
Středa	AJ	ČJ	M	VL	ČJ	NJ
Čtvrtek	ČJ	M	AJ	TV	VL	
Pátek	M	AJ	ČJ	PŘ	PČ	

Pracuj s rozvrhem hodin. Kdo učí předměty ve 4. třídě?

Ve středu nás má paní učitelka Nováková pátou hodinu a v pátek první hodinu.

Na vlastivědu a přírodovědu nás má pan učitel Karas.

Paní učitelka Růžičková nás učí anglicky.

Kreslíme a malujeme s paní učitelkou, která se jmenuje Landová.

Na pracovní činnosti nás má naše třídní učitelka.

V úterý ve dvanáct hodin právě máme hodinu s panem učitelem, který se jmenuje Starý.

V půl druhé ve středu končí hodina, kdy nás učí paní učitelka Černá.

Zpíváme na hodině s paní učitelkou, která se jmenuje Svobodová.

V pátek v poledne jsme ve třídě zrovna s naší třídní učitelkou.

Předmět	Vyučující
český jazyk	
matematika	
přírodověda	
vlastivěda	
anglický jazyk	
německý jazyk	
tělesná výchova	
výtvarná výchova	
hudební výchova	
pracovní činnosti	
třídní učitel	

Řešení

Předmět	Vyučující
český jazyk	Nováková
matematika	Nováková
přírodověda	Karas
vlastivěda	Karas
anglický jazyk	Růžičková
německý jazyk	Černá
tělesná výchova	Starý
výtvarná výchova	Landová
hudební výchova	Svobodová
pracovní činnosti	Nováková
třídní učitel	Nováková

3.3 Týden - příloha č. 2 (rozcvička žáka 2. stupně)

8.A	Rozvrh hodin							
	1. hodina	2. hodina	3. hodina	4. hodina	5. hodina	6. hodina	7. hodina	8. hodina
	(8:00 - 8:45)	(8.55 - 9:40)	(10:00 - 10:45)	(10:55 - 11:40)	(11:50 - 12:35)	(12:45 - 13:30)	(13:35 - 14:20)	14:25 - 15: 10)
Pondělí	ČJ	M	AJ	Z	F		PČ	PČ
Úterý	ČJ	M	PŘ	HV	TV	D		
Středa	AJ	ČJ	M	CH	VV	VV		
Čtvrtek	NJ	M	RV	TV	INF	ČJ		
Pátek	F	AJ	ČJ	PŘ	D	AJ		

Pracuj s rozvrhem hodin. Kdo učí předměty v 8. třídě?

Paní učitelka Nováková nás učí v pondělí první hodinu.

V úterý v devět hodin jsme ve třídě s panem učitelem, který se jmenuje Starý.

V pátek v půl druhé nám hodina končí s paní učitelkou, která se jmenuje Černá.

V pondělí máme čtvrtou hodinu s panem učitelem, který se jmenuje Karas.

Na fyziku máme stejného učitele, který nás učí i v pondělí druhou hodinu.

Paní učitelka Bláhová nás učí zpívat.

Ve tři čtvrtě na devět ve čtvrtek nám končí hodina s paní učitelkou, která se jmenuje Mrázková.

Přírodopis a zeměpis učí stejný učitel.

Odpolední výuku máme s panem učitelem, který se jmenuje Strnad.

V úterý ve čtvrt na jednu nás učí paní učitelka Tůmová.

Rodinnou výchovu a tělocvik vyučuje stejná paní učitelka.

Na dějepis máme třídní učitelku.

S třídní učitelkou máme hodinu do tři čtvrtě na jedenáct v pátek.

S učitelem chemie se vidíme jen třetí školní den čtvrtou hodinu. Jmenuje se Landa.

Poslední dvě hodiny ve středu máme s paní učitelkou, která se jmenuje Veselá.

Pátou hodinu ve čtvrtek nás učí pan učitel Fiala.

Předmět	Vyučující	Předmět	Vyučující
český jazyk		hudební výchova	
matematika		pracovní činnosti	
přírodopis		dějepis	
zeměpis		informatika	
anglický jazyk		fyzika	
německý jazyk		chemie	
tělesná výchova		rodinná výchova	
výtvarná výchova		třídní učitel	

Řešení

Předmět	Vyučující	Předmět	Vyučující
český jazyk	Nováková	hudební výchova	Bláhová
matematika	Starý	pracovní činnosti	Strnad
přírodopis	Karas	dějepis	Nováková
zeměpis	Karas	informatika	Fiala
anglický jazyk	Černá	fyzika	Starý
německý jazyk	Mrázková	chemie	Landa
tělesná výchova	Tůmová	rodinná výchova	Tůmová
výtvarná výchova	Veselá	třídní učitel	Nováková

4. Orientace v čase - rok

4.1 Rok - metodický pokyn

Autor: Mgr. Jana Táborková

Předmět: Český jazyk pro cizince

Ročník: 1. – 9. ročník

Anotace: Lekce zahrnuje slovní zásobu pro tematický celek **čas - rok** (měsíce, roční období, svátky a významné dny) a mluvnickou část věnovanou způsobu zápisu a čtení číslovek řadových v datech, formulaci časové otázky (kdy, odkdy, dokdy a jak dlouho) a odpovědi za použití příslovce nebo předložkového pádu (s předložkou v, ve, na; od, do).

Klíčová slova: čas, měsíce, roční období, svátky, významné dny, datum, číslovky řadové

Metodika práce: Pracovní list je určen k tisku. **Obrazový slovník** zahrnuje názvy měsíců a ročních období, k nimž jsou připojeny ilustrativní obrázky tato časová období symbolizující. Žáci mohou s těmito výrazy pracovat tak, že je použijí při popisu jednotlivých období, měsíců. Mohou čarami symboly propojit s názvy měsíců a ročních dob. Soupis názvů měsíců lze využít k náhledu také při **komunikačních úlohách**. Žákům se nabízí obrázkové a slovní hádanky (řešení cv. 2: červen, leden, duben, srpen; řešení cv. 3: listopad, září; řešení cv. 4: rok, den, léto, červen), počítá se s tím, že si žáci již osvojili slovní zásobu z lekcí Čas - den a Čas - týden. Také cv. 5 je zaměřeno na propojení nově osvojených pojmů s výrazy z předešlých lekcí. Žáci v něm mají seřadit časové údaje od nejkratších po nejdéle trvající (vteřina – minuta – hodina – den – týden – měsíc – roční období – rok – století - tisíciletí.) Pokračování pracovního listu nabízí možnost pracovat s obrázky různými způsoby – popisovat obrázky ročních období, společně nebo samostatně sepsat údaje o jednotlivých ročních obdobích (příčemž lze nechat žáky formulovat věty samostatně, nebo jim poskytnout nabídku různých výpovědí o ročních dobách k přiřazení – takovou jim nabízí také volná příloha k lekci), poskytnout výklad k problematice astronomického začátku ročních období apod. Rozhodnete-li se použít volnou přílohu, musíte počítat s tím, že zahrnuje také názvy tradic a svátků, které mohou být pro cizince nové a neznámé. Proto je dobré se na úvod přesvědčit, zda děti rozumí pojmem Vánoce a Velikonoce, a případně jim tyto výrazy vysvětlit nebo přeložit. Stejně úskalí zahrnuje také práce s obrázky v komunikační části lekce – vánoční i velikonoční zvyklosti se v různých zemích liší a některé národnosti tyto svátky neslaví vůbec. Učitel může žákům přiblížit podobu těchto svátků tak, jak je slavíme u nás, a naopak, nechat žáky, aby promluvili o svých vánočních a velikonočních zvyklostech. Ve zjednodušené formě se našim důležitým svátkům věnuje ještě text v části Čtení s porozuměním.

Gramatika v lekci zahrnutá je zaměřena zejména na osvětlení způsobu čtení času, a to pomocí řadových číslovek. V tabulce flexe řadových číslovek je zdůrazněno měkké zakončení výrazů první a třetí a tvrdé zakončení ostatních číslovek řadových. Pro vyjádření data je třeba použít 2. pádu (prvního, druhého) a opět je zdůrazněn rozdíl mezi měkkým a tvrdým skloňováním (zakončení na –ího/-ého). Dětem je osvětlen také způsob vyjádření data pojmenováním měsíce v 2. pádu. Mají možnost si v připojeném cvičení vyzkoušet oba způsoby, jak vyjádřit datum. V gramatické části je dále zahrnuta také informace o možnostech, jak odpovídat na časové otázky (kdy, odkdy, dokdy a jak dlouho). Poukázáno je přitom na možnost odpovídat jedním slovem pomocí příslovce (včera), nebo prostřednictvím předložkového pádu (v září). V tabulce je uveden souhrn obvyklých předložek, které se užívají pro vyjádření času: v, ve, na.

Část čtení s porozuměním dětem představuje naše svátky i jiné významné dny, které děti v České republice mohou zažít. Text je vhodný k hlasitému čtení i proto, že datum je v něm záměrně zapsáno číslicí a po žáku se požaduje, aby údaj přečetl za správného použití číslovky řadové (popř. ji nahradil názvem měsíce). Připojená cvičení jsou určena k ověření pochopení smyslu textu a případně též k osvětlení neznámých slovíček. V závěru jsou uvedeny dvě pranostiky, které se děti mají za úkol pokusit vysvětlit. Jako nápověda je k dispozici věta: Na svatého Martina občas poprvé sněží a Na Tři krále je den o hodinu delší a noc kratší než o Vánocích.

ČAS - ROK

MĚSÍCE

LEDEN

ÚNOR

BŘEZEN

DUBEN

KVĚTEN

ČERVEN

ČERVENEC

SRPEN

ZÁŘÍ

ŘÍJEN

LISTOPAD

PROSINEC

ROČNÍ OBDOBÍ

JARO

LÉTO

PODZIM

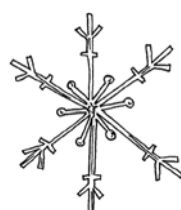
ZIMA

zmrzlina

papírový drak

sněhová vločka.jpg

jahoda a třešně

vánoční stromeček

kvetoucí strom

sněhulák

sněženka

pampeliška

Komunikační cvičení:

- 1) Přiřaď obrázky z obrazového slovníku k ročním obdobím a měsícům. Svou volbu zdůvodni.
- 2) Obrázkové rébusy skrývají názvy měsíců. Pokus se je rozluštit. Můžeš použít slovník nebo překladač.

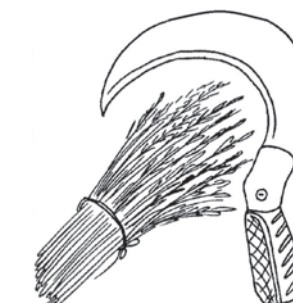
+ EN

+ EN

+ EN

+ EN

- 3) Které měsíce v sobě skrývají popis toho, co se v nich odehrává? Obrázky napoví.

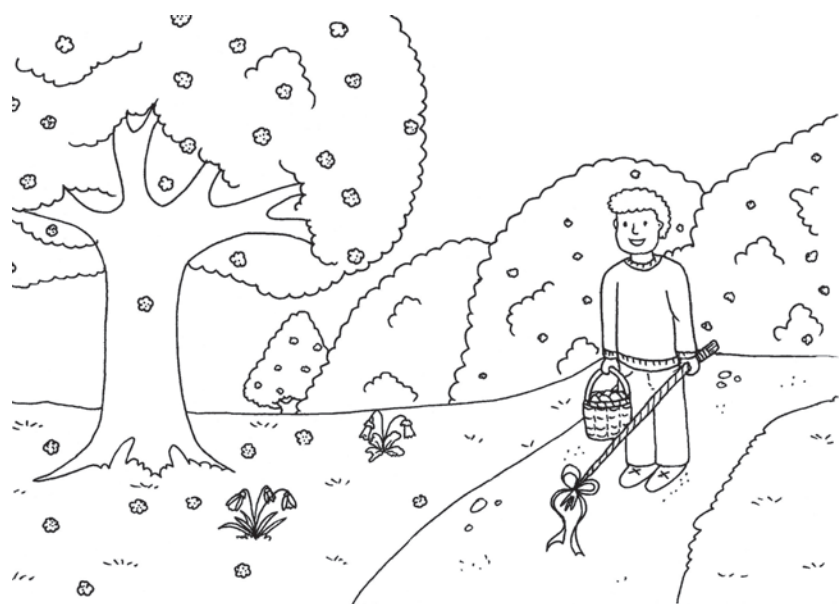

- 4) Hledej ve větách ukryté časové údaje a podtrhni je.
 Udělal krok dopředu a upadnul. Nechali jsme si toto malé toulavé kotě.
 Kdo přijde na mou oslavu narozenin? Večer venku přelo a foukal vítr.

- 5) Spoj časové údaje za sebou podle toho, co trvá déle:

století	minuta	roční období	
vteřina	týden	rok	den
tisíciletí	hodina	měsíc	

6) Pracuj s obrázky. Popisuj je. Doplň text u obrázků. Obrázky můžeš vybarvit.

Jarní měsíce jsou:

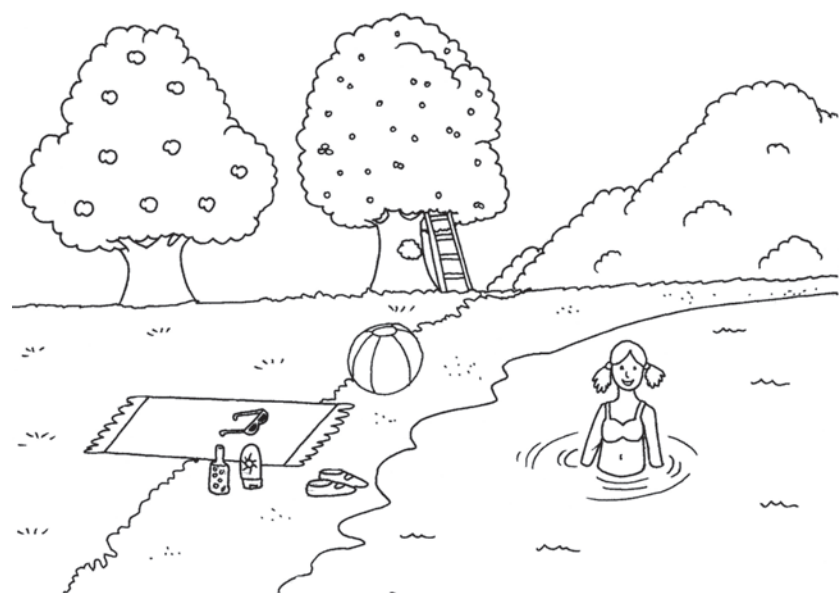
.....

.....

.....

20. března začíná **jaro**. Tento den označujeme jako **jarní rovnodennost**, protože noc a den trvá stejně dlouho.

Co víš o jaře? Co se děje na jaře v přírodě? Jaké je počasí? Jaké svátky slavíme?

Letní měsíce jsou:

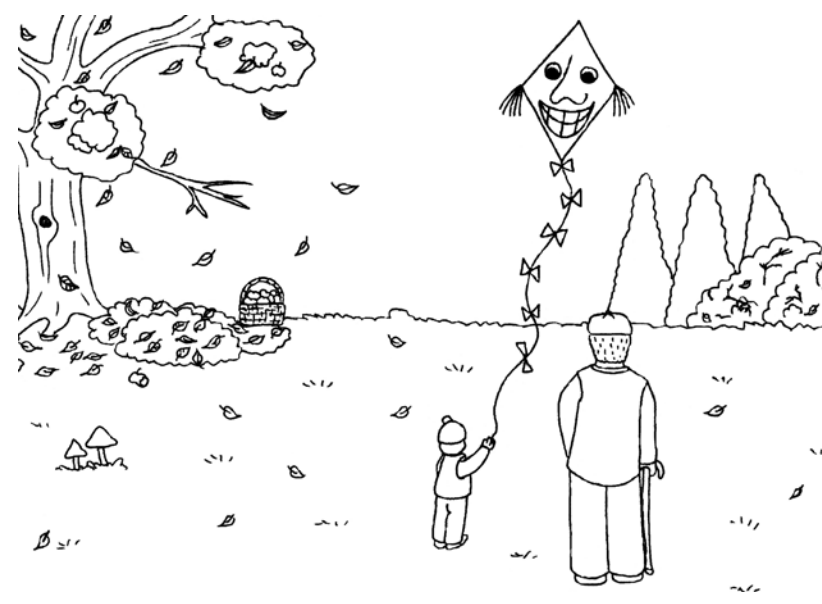
.....

.....

.....

21. června začíná **léto**. Tento den označujeme jako **letní slunovrat**, kdy je den nejdelší a noc nejkratší v roce.

Co víš o létě? Jaké je počasí? Jaké činnosti a sporty můžeme dělat?

Podzimní měsíce jsou:

.....

.....

.....

22. září začíná **podzim**. Tento den označujeme jako **podzimní rovnodennost**, kdy je den stejně dlouhý jako noc.

Co víš o podzimu? Co se děje na podzim v přírodě? Jaké je počasí? Jak se chovají v přírodě zvířata?

Zimní měsíce jsou:

.....

.....

.....

21. prosince začíná **zima**. Tento den označujeme jako **zimní slunovrat**, kdy je den nejkratší a noc nejdelší v roce.

Co víš o zimě? Jaké je počasí? Jak se lidé oblékají? Jak se chovají v přírodě zvířata? Jaké zimní sporty znáš? Co dělají v zimě venku děti?

Gramatika:

Určování času – otázka Kdy?

Na otázku **kdy** můžeme odpovídat pomocí **příslovce** (nesklonný slovní druh): *včera, zítra, předtím* a podobně, nebo pomocí **předložky** a **podstatného jména** (předložkový pád): *před týdnem, v pondělí, v lednu, na jaře a podobně.*

Kdy jsi měl narozeniny? Narozeniny jsem měl { včera.
v pondělí.
v dubnu.

Předložky v časových frázích

Kdy?

v, ve + hodina (v pět hodin, ve čtvrt na dvě)

v, ve + den (v pondělí, v úterý, ve středu, ve čtvrtek, v pátek, v sobotu, v neděli)

v + měsíc (v lednu, v únoru, v březnu, v dubnu, v květnu, v červnu, v červenci, v srpnu, v září, v říjnu, v listopadu, v prosinci)

v + rok, století (v roce 1985, v desátém století)

POZOR:

v létě, **v** zimě / **na** jaře, **na** podzim

1) Odpovídej na otázky. Vymýšlej pro spolužáky podobné otázky a ptej se.

Kdy začíná škola? Kdy máš narozeniny? Kdy jsou Velikonoce? Kdy končí škola? Kdy jsou letní prázdniny? Kdy jsou Vánoce? Které roční období máš rád? Kdy je letní slunovrat?

2) Doplň předložku v/ve/na a přečti.

Můj oblíbený film dávají ___ 18 hodin. Schůzka je ___ úterý. Florbal začíná ___ tři hodiny. Škola u nás začíná ___ září a končí ___ červnu. Přistěhoval jsem se ___ jaře. Večeře bude ___ 19 hodin. Babička přijede ___ středu. Narozeniny mám ___ podzim.

Otázky k určení času mohou znít také:

Odkdy? (Od jaké doby?) **Odkdy** jsi nemocný?

Od rána. **Od** středy. **Od** 15. června.

Dokdy? (Do jaké doby?) **Dokdy** budeš v Itálii?

Do zítřka. **Do** neděle. **Do** 14. 5. 2017

Jak dlouho? Jak dlouho bydlíš v Praze?

Několik týdnů. Dva roky.

3) Spoj otázky s uvedenou odpovědí.

Odkdy se učíš česky?

Do neděle.

Kdy budeš doma?

Tři měsíce.

Dokdy budete na návštěvě u babičky?

Od září.

Jak dlouho chodíš do této školy?

Až zítra.

Datum čteme pomocí řadových číslovek takto:

Den: číslovka řadová zakončená na **é** + ho: **druhé** + ho, **dvanácté** + ho, **dvacáté** + ho

Výjimkou jsou slova **první** + ho, **třetí** + ho

Měsíc: název měsíce ve 2. pádě nebo číslovka řadová

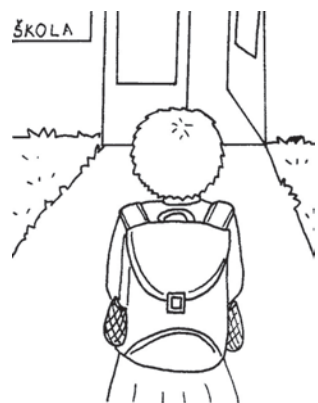
DEN			MĚSÍC
1. prvního	11. jedenáctého	21. dvacátého prvního	ledna/první
2. druhého	12. dvanáctého	22. dvacátého druhého	února/druhý
3. třetího	13. třináctého	23. dvacátého třetího	března/třetí
4. čtvrtého	14. čtrnáctého	24. dvacátého čtvrtého	dubna/čtvrtý
5. pátého	15. patnáctého	25. dvacátého pátého	května/pátý
6. šestého	16. šestnáctého	26. dvacátého šestého	června/šestý
7. sedmého	17. sedmnáctého	27. dvacátého sedmého	července/sedmý
8. osmého	18. osmnáctého	28. dvacátého osmého	srpna/osmý
9. devátého	19. devatenáctého	29. dvacátého devátého	září/devátý
10. desátého	20. dvacátého	30. třicátého	října/desátý
		31. třicátého prvního	listopadu/jedenáctý
			prosince/dvanáctý

Zapiš podle vzoru časový údaj různými způsoby.

Den i měsíc číslicí: Narodil jsem se 21.3.1980.	Den číslovkou, měsíc slovem: Narodil jsem se dvacátého prvního března 1980.	Den i měsíc číslovkou: Narodil jsem se dvacátého prvního třetí 1980.
Škola po prázdninách začíná 1.9.		
	Na dovolenou pojedeme sedmého července.	
		Vánoce jsou dvacátého čtvrtého dvanáctý.
Dnes je 15.10.2017.		
		Jedenáctého čtvrtý půjdeme do divadla.

Čtení s porozuměním

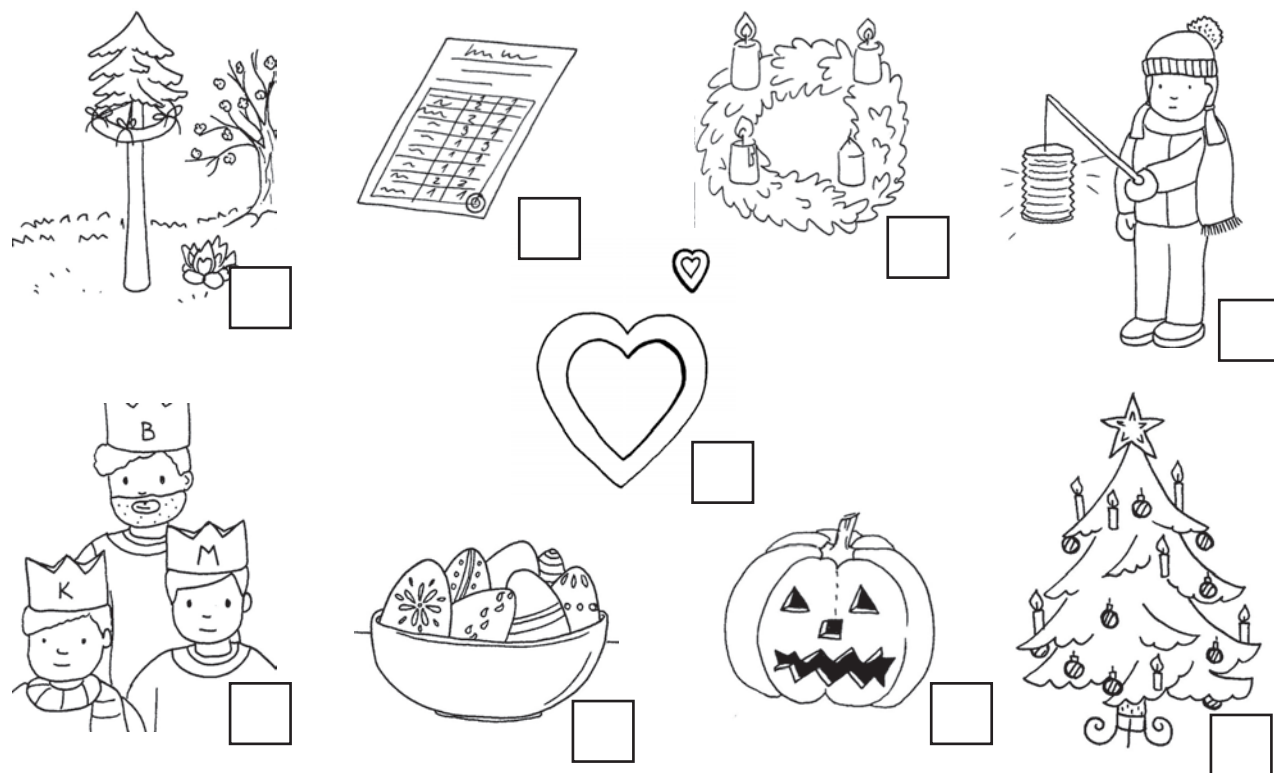
Významná data v našem školním kalendáři

Můj školní rok začíná 1. 9. příchodem do školy. Čeká nás 10 měsíců plných práce ve škole. Během roku slavíme různé zajímavé svátky. 31. 10. se v některých zemích slaví Halloween. U nás ve škole zdobíme dýně(1), malujeme strašidelné obrázky a večer máme v tělocvičně oslavu ve strašidelných maskách. Na svátek svatého Martina – 11.11. večer u nás pořádáme lampionový průvod. Děti prochází městem s lampionem(2) a vítají zimu. V prosinci je období nazvané advent. Začíná 4 týdny před Vánoci. Každou adventní neděli zapalujeme jednu adventní svíčku na adventním věnci(3). Na Vánoce máme prázdniny. Štědrý den slavíme 24.12. Zdobíme vánoční stromček(4) a po slavnostní večeři si rozdáváme dárky. Vánoce končí dne 6. 1., na svátek Tří králů. S tátou a kamarádem se převlékáme za tři krále(5), obcházíme město, na dveře píšeme

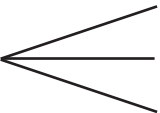
písmena K+M+B a přejeme lidem štěstí. Ve škole slavíme 14. 2. také svátek zamilovaných. Vyrábíme přáníčka se srdíčky(6) pro své blízké. Hezkou jarní tradicí jsou Velikonoce. Dívky malují vajíčka(7) a dávají je chlapcům. Chlapci je vyšvihají pomlázkou, aby byly zdravé. Letos velikonoční pondělí bude 17.4. Dalším starým českým zvykem je stavění májky. Koná se v 31.4., kdy vyrobíme věnec a o zdobíme vysoký strom, kterému říkáme májka(8). Večer se u májky sejdem a hlídáme ji do dalšího dne, do 1.5., kdy začíná květen – máj. Všechny děti se ale nejvíce těší na 30.6., poslední den školního roku, kdy dostanou vysvědčení(9) a začnou jim prázdniny.

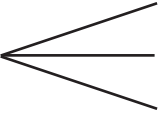
1) Podtržená slova přiřaď k obrázkům (očíslej).

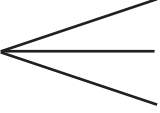

1) Hlasitě přečti. Data čti pomocí číslovek (prvního pátý).

2) Najdi pravdivou možnost:

Jedenáctého listopadu je svátek svatého Michala.
Martina.
Marka.

Dvacátého čtvrtého prosince zdobíme májku.
vajíčka.
stromček.

Třicátého června jdeme domů s vysvědčením.
pomlázkou.
lampionem.

3) Propoj otázky s odpovědí:

Kdy malují dívky vajíčka?	Na svatého Martina.
Kdy se děti ve škole dlabou dýně?	Na Vánoce.
Kdy vítají děti zimu?	Na Halloween.
Kdy děti vyrábějí přáníčka se srdíčky?	Na Velikonoce.
Kdy se zdobí vánoční stromček?	Na svatého Valentýna.
Kdy se píše na dveře nápis K+M+B?	Na Tři krále.

4) Přemýšlej, co mohou znamenat tyto věty:

Svatý Martin přijíždí na bílém koni. Na Tři krále o hodinu dále.

Řešení se pokus vyčíst z této věty, ve které nejsou slova rozdělena mezerou.

**NASVATĚHOMARTINA OBČAS POPRVÉSNEŽÍ.
NATŘIKRÁLEJEDENOHODINUDELŠIANOCKRATŠINEŽOVANOCÍCH.**

5) Úvodním větám se říká **pranostiky**. Vycházejí z pozorování přírody, počasí a týkají se určitého dne, měsíce, ročního období. Jsou o tom, co se v přírodě opakuje. Jsou to stará lidová moudra.

4.3 Rok - volná příloha č. 1

Pokus se spojit roční období s větami a obrázky.

Ptáci odlétají do teplých krajin.

Stromy a keře kvetou.

Počasí je teplé a slunečné.

Slavíme Velikonoce.

Je první školní den.

JARO

PODZIM

ZIMA

LÉTO

Sklížíme ovoce a zeleninu z polí a zahrad.

Dny jsou krátké a noci dlouhé.

Slavíme Vánoce a Nový rok.

Rodí se mláďata zvířat.

Teploty mohou klesnout pod 0°C.

Některá zvířata celé toto období prospí.

HEZKY ČESKY II

JANA TÁBORKOVÁ

Mgr. JANA TÁBORKOVÁ se narodila 26. 8. 1980 v Havířově. Vystudovala První české gymnázium v Karlových Varech a obor Učitelství ČJ a ZSV na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Studia ukončila v roce 2003 a jako učitelka českého jazyka, občanské a výtvarné výchovy nastoupila na Základní školu jazyků Karlovy Vary, školu s největším počtem žáků-cizinců na Karlovarsku. Vzdělávání cizinců se věnuje od roku 2008 do současné doby. Na této škole působí jako koordinátorka kurzů češtiny pro cizince, ve kterých je v současné době vzděláváno kolem stovky žáků-cizinců. Zaměřuje se zejména na nově příchozí žáky s žádnou či minimální znalostí českého jazyka.

KATEŘINA LANCOVÁ se narodila 20. 5. 1988 v Plzni. Vystudovala obor Ruční malba porcelánu na SOU keramické asklářské v Karlových Varech, studium ukončila v roce 2006. Po několikaleté praxi v továrnách na porcelán Thun a Moritz Zdekauer nastoupila na rodičovskou dovolenou, při které se věnuje kreativním činnostem, např. malbě, kresbě, výrobě šperků a hraček. Příležitostně ilustruje výukové materiály a navrhuje plakáty kulturních akcí.

ISBN 978-80-7578-004-1